

(वरिष्ठ विभाग)

माहिती पत्रक

सन् २०२५-२६

नॅक मानांकन : बी+ (CGPA 2.63)

स्थापना : ३० मे १९८४

मान्यवर व शिक्षकवृंद यांचे समवेत
विविध कंपन्यांमध्ये निवड झालेले यशस्वी विद्यार्थी

दि कागल एज्युकेशन सोसायटी, कागल संचलित

डी. आर. माने महाविद्यालय, कागल

कला, वाणिज्य, विज्ञान व बीसीए (कनिष्ठ व वरिष्ठ)

फोन : ०२३२५-२४४९७६, २४४९८२

E-mail : drm60.cl@unishivaji.ac.in Website : www.drmanecollege.edu.in

महाविद्यालयाची ध्येये व उद्दिष्टे

‘दुरिताचे तिमिर जावो’ या ज्ञानेश्वरी मधील उक्तीचा अर्थ ‘पापी, दुष्ट, अज्ञानी लोकांचा अज्ञानरुपी अंधार नष्ट होवो’ असा आहे. या ठिकाणी दुरित याचा अर्थ समाजातील दुष्ट, पाप, अनाचार, भ्रष्टाचार होय. समाजातील हा अंधकार नष्ट होऊन व उत्तम नागरिक बनविण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये विविध संस्कार रुजविणे हे आम्ही महाविद्यालयाचे जीवित कार्य म्हणून स्वीकारले आहे. यासाठी महाविद्यालयाने खालील ध्येये आणि उद्दिष्टांचा आपल्या कार्यपद्धतीमध्ये स्वीकार केलेला आहे.

ध्येये

- १) विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी प्रयत्नशील राहणे.
- २) ग्रामीण, गरीब व सामाजिक आणि आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी सर्वतोपरी प्रोत्साहन देणे.
- ३) शैक्षणिक कार्याबरोबरच समाजाच्या सांस्कृतिक व वैचारिक जडणघडणीचे केंद्र म्हणून कार्य करणे.
- ४) विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मपरीक्षणात्मक, वैज्ञानिक व विवेकी दृष्टिकोन रुजविणे आणि श्रमप्रतिष्ठेचे मूल्य वाढीस लावणे.
- ५) विद्यार्थ्यांमध्ये विद्यमान सामाजिक, आर्थिक व भौतिक परिस्थितीचे भान निर्माण करणे आणि भविष्यकालीन आव्हानांना समर्थपणे सामोरे जाण्यासाठी सक्षम बनविणे.

उद्दिष्टे

- १) अध्ययन, अध्यापन प्रक्रियेचे नियोजन आणि मूल्यमापन करणे.
- २) विविध पद्धती व तंत्रांच्या सहाय्याने अध्यापन प्रक्रिया अधिकाधिक परिणामकारक बनविणे.
- ३) शिक्षकांना स्वयंमूल्यमापन व कार्यमूल्यमापन करण्यासाठी कार्यक्षम व अद्यावत यंत्रणा उपलब्ध करून देणे.
- ४) महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांकडून प्रश्नावली भरून घेऊन आणि मुलाखत घेऊन प्रवेश दिला जातो. या मागे विद्यार्थ्यांमधील विविध क्षमतांचा शोध घेणे हा प्रमुख उद्देश आहे.
- ५) गुणवत्तेची हमी निर्माण होण्यासाठी विद्यार्थ्यांचे निरंतर मूल्यमापन करणे.
- ६) राष्ट्रीय एकात्मता, समता, मानवता, वैज्ञानिक दृष्टिकोन लोकशाही आणि समाजवाद ही जीवनमूल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजना व राष्ट्रीय छात्र सेना या योजनांव्यतिरिक्त इतर विविध प्रकारच्या विस्तारात्मक कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.
- ७) लोकसंख्या, निरक्षरता, महिलांचे सबलीकरण आणि एडस् याबाबत जागृती करणेसाठी महाविद्यालयाच्या भोवतालच्या परिसरामध्ये विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.
- ८) महाविद्यालयाच्या आजी व माजी विद्यार्थ्यांच्या सहाय्याने महाविद्यालयाच्या आसपास असलेल्या खेड्यांमध्ये व्यक्तिमत्त्व विकास केंद्र सुरु करणे.
- ९) विविध क्षेत्रातील ख्यातनाम व्यक्तींची व्याख्याने, चर्चा, संवाद आयोजित करणे.
- १०) विद्यार्थ्यांमध्ये शिस्त, वक्तशीरपणा, शिक्षकांबद्दल आदर, परस्पर सहकार्य आणि सामाजिक सामंजस्य या शैक्षणिक मूल्यांचे संवर्धन करण्यासाठी प्रयत्न करणे.
- ११) उच्च शिक्षणाचे ध्येय व उद्दिष्टानुसार महाविद्यालयीन व विद्यापीठ परीक्षांचे आयोजन करणे व परीक्षेतील गैरकृत्ये व मार्ग यांना प्रतिबंध करण्याचा प्रयत्न करणे.
- १२) गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांना खास मार्गदर्शन व साधारण असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी विशेष मार्गदर्शन करणे.
- १३) विद्यार्थ्यांना अभ्यासोत्तर कृती कार्यक्रम, प्रश्नमंजुषा, वादविवाद आणि इतर स्पर्धांमध्ये सहभागी होण्यासाठी प्रोत्साहन आणि सहाय्य करणे.
- १४) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षांच्या तयारीसाठी मार्गदर्शन व सहाय्य करणे.

विद्यार्थी शिस्त आणि आचारसंहिता

- १) महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर प्रत्येक विद्यार्थ्याने स्वतःचे ओळखपत्र स्वतःजवळ ठेवणे आवश्यक आहे. प्राचार्य, प्राध्यापक, कर्मचारी यांनी मागणी केल्यास ते ओळखपत्र दाखविणे बंधनकारक आहे.
- २) महाविद्यालयाच्या व विद्यापीठाच्या परीक्षांमध्ये गैरकृत्यांचा व गैरमार्गाचा अवलंब करणाऱ्या विद्यार्थ्यांविरुद्ध महाराष्ट्र कॉपी प्रतिबंधक कायदा १९८२ (कलम ७) महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा १९९४ मधील तरतुदीनुसार कडक कारवाई करण्यात येईल.
- ३) महाविद्यालयीन अध्यापनात होणारी नियमित व्याख्याने, परीक्षा, स्वाध्याय, शारीरिक शिक्षणाची प्रात्यक्षिके, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विविध उपक्रम, छात्र सेनेची संचलने इत्यादींना नियमित उपस्थित असले पाहिजे.
- ४) वर्ग चालू असताना व्हरांड्यात व महाविद्यालयाच्या आवारात विद्यार्थ्यांनी रेंगाळता कामा नये. सहअध्यायींनी इतर वर्गांना आपल्या वर्तमाने कोणताही त्रास होणार नाही याची काळजी घेतली पाहिजे.
- ५) या महाविद्यालयाचे विद्यार्थी नसलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस परवानगीशिवाय महाविद्यालयाच्या आवारात अगर इमारतीत परस्पर प्रवेश करता येणार नाही.
- ६) महाविद्यालयाच्या मालमतेची प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी काळजी घ्यावी. भिंती, दरवाजे, काचा फळा, डेस्क, पंखे इत्यादींची खराबी, मोडतोड क्षम्य ठरणार नाही.
- ७) विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाची प्रतिष्ठा व शिस्त यास बाधा येईल असे कोणतेही वर्तन महाविद्यालयाच्या परिसरात करता कामा नये.
- ८) प्राचार्यांच्या अथवा संबंधित समितीच्या लेखी परवानगीशिवाय महाविद्यालयात कोणतेही मंडळ स्थापन करता येणार नाही. तसेच परस्पर सहली व इतर भेटीचे आयोजन करता येणार नाही असे वर्तन गंभीर मानले जाऊन संबंधीत विद्यार्थ्यांवर कडक कारवाई केली जाईल.
- ९) ग्रंथालयातील पुस्तके, मासिकातील पाने फाडली किंवा खराब केली तर त्या पुस्तकाच्या मासिकाच्या किंमतीच्या दुप्पट रक्कम दंड म्हणून वसूल करण्यात येईल.
- १०) स्नेहसंमेलसंबंधी विशेष सूचना - या महाविद्यालयात स्नेहसंमेलन होणार नाही. त्याऐवजी विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देण्यासाठी वेगवेगळ्या प्रकारचे उपक्रम वर्षभर राबविले जातील.
- ११) वरील नियमात बदल करण्याचा व उल्लेखिलेल्या बाबीसंबंधी निर्णय घेण्याचा संपूर्ण अधिकार प्राचार्यांना आहे.

प्रा. डॉ. प्रवीण चौगले

कॅम्पस डायरेक्टर, डी. आर. माने. महाविद्यालय, कागल.

प्रा. डॉ. एन. एल. कदम

प्राचार्य, डी. आर. माने. महाविद्यालय, कागल.

दि काल एज्युकेशन सोसायटी, काल संचलित

डी. आर. जाले महाविद्यालय, काल

कला, वाणिज्य, विज्ञान व बी.सी.ए. (कनिष्ठ व वरिष्ठ)

41
YEARS OF
SUCCESS

महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये -

१. उज्वल यशाची परंपरा
२. सुसज्ज प्रयोगशाळा व सुसज्ज इमारत
३. डिजीटल क्लासरूमस्
४. गुणवत्तापूर्ण शिक्षण व प्रात्यक्षिक
५. तज्ञ व अनुभवी प्राध्यापक
६. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शासनाकडून शिष्यवृत्ती
७. राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती
८. सर्व शासकीय व इतर शिष्यवृत्त्या
९. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी स्वतंत्र प्रशिक्षण
१०. कॅम्पस प्लेसमेंटची सोय
११. NCC, NSS व SPORTS
१२. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन
१३. सुसज्ज ग्रंथालय
१४. स्वयंरोजगार व कौशल्य ज्ञानातून अर्थार्जनासाठी मार्गदर्शन.
१५. शासनमान्य अग्रेटीशिय व on the Job training ची सोय.

उत्पिनअर विभाग -

कला, वाणिज्य, विज्ञान, उच्च माध्यमिक
किमान कौशल्य (HSCVC)
अभ्यासक्रम विभाग

सिनिअर विभाग -

कला, वाणिज्य, विज्ञान, बी.सी.ए.

पदव्युत्तर विभाग -

M.Com, M.A. (Hindi)

फोन : ०२३२५-२४४१७६, २४४९८२

E-mail : drm60.cl@unishivaji.ac.in Website : www.drmanecollege.edu.in

* अनुक्रम *

१. संस्थेचा परिचय
२. महाविद्यालयाचा परिचय
३. महाविद्यालयातील विविध उपक्रम
 - सामूहिक प्रार्थना
 - अग्रणी महाविद्यालय योजना
 - विविध प्रयोगशाळा
 - ज्ञात स्रोत केंद्र
 - भिक्ती पत्रक विभाग
 - वाचन कट्टा
 - एन.सी.सी.
 - माजी विद्यार्थी संघ
 - विद्यार्थी गुणगौरव समारंभ
 - सचेतना मंडळ (सहेली व्यक्तिमत्त्व विकास मंच)
 - स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन
 - रेमिडियल कोचिंग
 - अंतर्गत तक्रार निवारण समिती
 - विद्यार्थी, पालक अपघात विमा सुरक्षा योजना
 - विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्व विकास मंडळ
 - अंतर्गत गुणवत्ता नियंत्रण कक्ष
 - संगणक प्रयोगशाळा
 - यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ
 - यशोधन (वार्षिक अंक)
 - तक्रार सूचना पेटी
 - राष्ट्रीय सेवा योजना (N.S.S.)
 - क्रीडा विभाग
 - पालक संघ
 - व्याख्याने
 - मुलींसाठी जीवनकौशल्य विकसन केंद्र
 - नोकरी व व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र
 - व्यवसायाभिमुख कोर्सेस (C.O.C.)
 - अँट्रीरिंगिंग
 - राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान
४. महिला वसतिगृह
५. महाविद्यालयाची वेळ
६. विद्यार्थ्यांची महाविद्यालयातील उपस्थिती
७. प्रवेश पात्रता व नियम
८. शासकीय शिस्त विषयक परिपत्रक दंडक व अधिनियम
९. रोजगारभिमुख कोर्सेस
१०. वरिष्ठ विभाग प्रवेशप्रक्रीया व अभ्यासक्रम
११. वरिष्ठ महाविद्यालय-शैक्षणिक शुल्क
१२. विविध फी सवलती - इ. बी. सी. सवलत - प्राथमिक शिक्षकांच्या मुला-मुलींना फी सवलत
१३. विविध शिष्यवृत्त्या १) राजर्षी छ. शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती
२) महाविद्यालय क्रीडा शिष्यवृत्ती
१४. महाविद्यालयाची शैक्षणिक दिनदर्शिका
१५. प्राध्यापक वृंद

१. संस्थेचा परिचय :-

दि कागल एज्युकेशन सोसायटी, कागल ही १९६० मध्ये स्थापन झालेली शिक्षण संस्था आपल्या विविध शैक्षणिक उपक्रमांच्या माध्यमातून कागल तालुक्याच्या शैक्षणिक, सामाजिक व सांस्कृतिक विकासामध्ये बहुमोल कार्य करीत आहे. कागल नगरीचे सुपुत्र, शिक्षणप्रेमी, कै. वाय. डी. माने (आण्णा) हे या संस्थेचे शिल्पकार. या संस्थेचा विस्तार खालील प्रमाणे झालेला आहे.

अ.क्र.	शाखेचे नाव	ठिकाण	स्थापना वर्ष
१.	देवचंद शहा छात्रालय (कोर्ट कमिटेड)	कागल	१९६४
२.	डेस्टीट्यूट चिल्ड्रेन्स होम	कागल	१९७६
३.	दत्त बाल विकास मंदिर	कागल	१९७६
४.	डी. आर. माने महाविद्यालय (सिनिअर विभाग)	कागल	१९८४
५.	डी. आर. माने महाविद्यालय (ज्युनिअर विभाग)	कागल	१९८७
६.	एस्. वाय. माने बॉईज अँड गर्ल्स हायस्कूल	कागल	१९९०
७.	बी. एड. कॉलेज	कागल	१९९१
८.	डी. आर. माने महाविद्यालय (किमान कौशल्य)	कागल	१९९१
९.	गर्ल्स हायस्कूल	क।। सांगाव	१९९१
१०.	दत्त विद्या मंदिर (प्राथमिक शाळा)	कागल	१९९५
११.	प्राथमिक शाळा (इंदिरा नगर)	मौ. सांगाव	१९९५
१२.	म. फुले कृषी विद्यापीठांतर्गत कृषी पदविका अभ्यासक्रम	कागल	१९९५
१३.	नवजीवन व्यसनमुक्ती पुनर्वसन केंद्र	कागल	१९९९
१४.	निरीक्षण गृह (मुलांचे)	कागल	२०००
१५.	दुग्ध व्यवस्थापन व पशुसंवर्धन अभ्यासक्रम	कागल	२००१
१६.	डी. एड. कॉलेज, कागल	कागल	२००५
१७.	प्राथमिक शाळा	क।। सांगाव	२००५
१८.	महिला वसतिगृह	कागल	२००७
१९.	वाय. डी. माने नर्सिंग कोर्स	कागल	२००८
२०.	डी. आर. माने महाविद्यालय (बी.सी.ए.)	कागल	२००८
२१.	डी. आर. माने महाविद्यालय (वरिष्ठ विभाग विज्ञान शाखा)	कागल	२०१६
२२.	डी.आर.माने महाविद्यालय (एम्.कॉम)	कागल	२०१६
२३.	ए. डी. माने पब्लिक स्कूल (सी.बी.एस.सी. पॅटर्न)	कागल	२०१७
२४.	वाय. डी. माने इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी (डिप्लोमा)	कागल	२०१७
२५.	वाय. डी. माने रिसर्च सेंटर	कागल	२०१९
२६.	डी. आर. माने महाविद्यालय (एम.ए.हिंदी)	कागल	२०२३
२७.	क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले बाल संगोपन केंद्र	कागल	२०२४

‘दुरितांचे तिमिर जावो’ हे संस्थेचे ब्रीदवाक्य असून संस्थेच्या विविध उपक्रमांकडे दृष्टिक्षेप टाकल्यास मूळ उद्दिष्टाकडे चालू असलेली वाटचाल आपणास दिसून येते. प्राथमिक शिक्षणापासून पदव्युत्तर शिक्षणापर्यंत सोयी, निराधार महिला आणि मुले यांना व्यावसायिक प्रशिक्षणाच्या सोयी, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थ्यांना

मुलांसाठी शेती प्रशिक्षणाची सोय, यासारख्या विविध उपक्रमांतून सुमारे सहा हजारांहून अधिक विद्यार्थी संस्थेमध्ये शिक्षण, प्रशिक्षण घेत आहेत.

कागलसारख्या ग्रामीण भागात आर्थिकदृष्ट्या भक्कम पाठबळ देणारी कोणतीही संस्था पाठीशी नसतानाही दि कागल एज्युकेशन सोसायटी 'ज्ञानदानातून मानवसेवा हीच ईश्वर सेवा' या ध्येयाने वाटचाल करीत आहे.

२. महाविद्यालयाचा परिचय :

संस्थेने जून १९८४ मध्ये अवघ्या ४९ विद्यार्थ्यांसमवेत डी. आर. माने कला व वाणिज्य महाविद्यालयाची स्थापना केली. पुढे जून १९८७ पासून कनिष्ठ महाविद्यालयीन कला व वाणिज्य विभाग आणि १९९२ पासून विज्ञान विभाग सुरू झाला. १९८९ पासून वरिष्ठ कला विभागास सुरुवात झाली. १९९१-९२ मध्ये किमान कौशल्य विभाग सुरू झाला. कागल आणि सभोवतालच्या ३७ खेड्यामधील विद्यार्थी महाविद्यालयामध्ये प्रवेश घेतात. २१ व्या शतकाला समर्थपणे सामोरे जाण्यासाठी या विद्यार्थ्यांना नवनवीन शैक्षणिक उपक्रम उपलब्ध करून देणे ही महाविद्यालयाची जबाबदारी आहे असे आम्हांस वाटते.

यामुळेच २००८ पासून बी.सी.ए. हा व्यावसायिक कोर्स महाविद्यालयामध्ये सुरू करण्यात आला. महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासूनच बी. एस्सी. अभ्यासक्रम सुरू करण्याची विद्यार्थी व पालक यांचेकडून सातत्याने मागणी होती. त्याचा विचार करून २०१६ मध्ये बी.एस्सी. भाग १ च्या वर्गास सुरुवात झाली आणि २०१८-२०१९ मध्ये बी.एस्सी. भाग ३ या वर्गामुळे संपूर्ण बी. एस्सी. विभाग महाविद्यालयात कार्यरत झाला आहे. २०१६ मध्ये महाविद्यालयात वाणिज्य विभागातील पदव्युत्तर एम. कॉम. च्या वर्गास सुरुवात झाली आहे. तसेच २०२३ मध्ये कला शाखेकडील एम.ए.(हिंदी) या वर्गास सुरुवात झाली. या उपक्रमांस विद्यार्थ्यांचा उत्तम प्रतिसाद आहे. आजमितीस महाविद्यालयात कला, वाणिज्य व विज्ञान वरिष्ठ व कनिष्ठ विभाग, बी. सी. ए. आणि एम. कॉम, एम. ए. (हिंदी) या सर्व विभागांकडे मिळून ३९५० पेक्षा अधिक विद्यार्थी महाविद्यालयीन शिक्षण घेत आहेत.

महाविद्यालयाच्या संख्यात्मक वाढीबरोबर विद्यार्थ्यांची गुणात्मक वाढ व्हावी यासाठी महाविद्यालय सातत्याने प्रयत्नशील आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये शिस्त, नियमितपणा, शिक्षकांबद्दल आदर, शिक्षणाविषयी प्रेम यासारख्या मूल्यांची जोपासना करणे आणि त्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाचा विकास व्हावा यासाठी प्रयत्नशील राहण्यास आम्ही बांधील आहोत.

३. महाविद्यालयातील विविध उपक्रम

* सामूहिक प्रार्थना

प्रत्येक सोमवारी महाविद्यालयामध्ये सकाळी ७.४० ते ७.५० या वेळेत वरिष्ठ व कनिष्ठ विभागाकडील विद्यार्थ्यांची सामूहिक प्रार्थना घेतली जाते. यावेळी विद्यार्थ्यांमध्ये जीवनमूल्ये रुजली पाहिजेत या अनुषंगाने जीवनमूल्यांवर शिक्षक विद्यार्थ्यांशी संवाद साधतात या प्रार्थनेच्यावेळी विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांनी विविध क्षेत्रात मिळविलेल्या यशाबद्दल त्यांचा गौरव केला जातो. तसेच त्या सप्ताहातील विविध जयंती दिन, स्मृतिदिन, जागतिक दिनानिमित्त प्राध्यापकांकडून माहिती सांगितली जाते.

महाविद्यालयात प्राचार्य, प्राध्यापक, विद्यार्थी व प्रशासकीय कर्मचारी एकत्र येण्यासाठी 'प्रार्थना' हा उपक्रम अतिशय प्रभावी ठरतो आहे. हा उपक्रम आपल्या महाविद्यालयाचे खास वैशिष्ट्य आहे. सर्व विद्यार्थ्यांना प्रत्येक सोमवारी स. ७.४५ वा. प्रार्थनेसाठी उपस्थित राहणे बंधनकारक आहे. सुसंस्कारीत भावी नागरीक घडविणे हेच महाविद्यालयाचे ध्येय असल्याने ज्ञान, संस्कार व शिस्त याचा या महाविद्यालयात प्रथमपासून आग्रह धरण्यात आलेला आहे.

* अंतर्गत गुणवत्ता नियंत्रण कक्ष

नॅक-बॅंगलोर यांच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार महाविद्यालयात 'अंतर्गत गुणवत्ता नियंत्रण कक्षाची' (IQAC) स्थापना करण्यात आलेली आहे. २०१९ मध्ये नॅककडून महाविद्यालयाचे मूल्यमापन होऊन महाविद्यालयास बी++ ग्रेड प्राप्त झाली आहे. नॅककडून महाविद्यालयाचे मूल्यमापन आणि प्रमाणीकरण झाल्यानंतर देखील गुणवत्ता वाढविण्याच्या दृष्टिकोनातून विविध घटक उदा. विद्यार्थी, पालक, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी, महाविद्यालयास आर्थिक अनुदान देणाऱ्या संस्था आणि अंतिमरित्या सर्व समाज, या घटकांना गुणवत्तेची हमी देणे या उद्देशाने हा विभाग कार्यरत आहे. या कक्षांतर्गत स्थापन केलेल्या समितीमध्ये व्यवस्थापन, प्राचार्य, शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी आणि समाजातील काही व्यक्तींचा समावेश करण्यात आला आहे.

महाविद्यालयाच्या गुणवत्तापूर्ण विकासाकरिता अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन नियोजनाचा आराखडा तयार करणे व त्याच्या अंमलबजावणीसाठी प्रयत्नशील राहणे हे या समितीचे प्रमुख कार्य आहे. त्यासाठी महाविद्यालयांतर्गत विविध उपक्रमांचे नियोजन करण्याचे काम या कक्षाकडून केले जाते.

* अग्रणी महाविद्यालय योजना

शिवाजी विद्यापीठाने संलग्नित महाविद्यालयांच्या सातत्याने गुणवत्ता वाढीसाठी ही अभिनव योजना सुरु केली आहे. या योजनेअंतर्गत प्रामुख्याने भौगोलिक सलगता विचारात घेऊन काही महाविद्यालयांचा एक समूह तयार केला आहे. या समूहाचे नेतृत्व एखाद्या महाविद्यालयाकडे सोपविले जाते. या समूहामध्ये आपल्या भोवतालच्या महाविद्यालयांचा समावेश आहे. या योजनेअंतर्गत वर्षभर समूहातील इतर महाविद्यालयांच्या सहकार्याने शैक्षणिक, प्रशासकीय, सांस्कृतिक व इतर विविध उपक्रम राबविले जातात.

* संगणक प्रयोगशाळा :

महाविद्यालयामध्ये अत्याधुनिक दोन संगणक प्रयोगशाळा विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध असून ११४ संगणक लॅन व वाय-फाय सहीत उपलब्ध आहेत. तसेच ग्रंथालयामध्ये प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांसाठी इंटरनेट सुविधेसह संगणक उपलब्ध आहे.

* विविध प्रयोगशाळा

महाविद्यालयामध्ये ११ वी ते बी. एस्सी. भाग ३ पर्यंत विज्ञान शाखेकडील शिक्षणाची सोय उपलब्ध आहे. यासाठी रसायनशास्त्र, पदार्थविज्ञान, प्राणीशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र व संगणकशास्त्र इ. सर्व विषयांच्या प्रयोगशाळा सुसज्ज अशा वैज्ञानिक उपकरणांनी आणि सुविधांसह उपलब्ध आहेत.

* यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ :

महाविद्यालयात जानेवारी २००४ पासून मुक्त विद्यापीठाचे बी. ए. व बी. कॉम. पदवी कोर्सेस सुरु झाले आहेत. ४ थी पास विद्यार्थ्यांना देखील याठिकाणी प्रवेश घेऊन पदवीधर होता येते. तसेच प्राथमिक शिक्षक, गृहिणी, नोकरदार, व्यावसायिक इ. साठी नेहमीच्या शिक्षणाच्या प्रक्रियेतून बाजूला झालेल्या विद्यार्थ्यांना हे कोर्सेस सोयीस्कर आहेत. सदर अभ्यासक्रम वर्षभर प्रत्येक रविवारी चालविला जातो. या विद्यापीठातून घेतलेली पदवी शिवाजी विद्यापीठाच्यापदवीशी समकक्ष मानली जाते.

* ज्ञात स्रोत केंद्र (Knowledge Resource Center) ग्रंथालय

ग्रंथालय हे पारंपरिक अर्थाने ग्रंथालय न समजता सर्व प्रकारची माहिती मिळविण्याचे केंद्र (Information Center) म्हणून आज ग्रंथालयाकडे पाहिले जाते. त्या दृष्टिकोनातून सुसज्ज असे ग्रंथालय करण्याचा आमचा प्रयत्न आहे. सध्या एकूण ग्रंथसंख्या ३४५०० इतकी आहे. त्यामध्ये सर्व विषयांची क्रमिक पुस्तके व संदर्भग्रंथ समाविष्ट आहेत. विविध विषयांवरील एकूण ६६ नियतकालिके महाविद्यालयात उपलब्ध आहेत.

विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी व ग्रंथालयाचा जास्तीत जास्त वापर केला जावा, यासाठी खालीलप्रमाणे उपक्रम राबविले जातात.

- **डॉ. एस. आर. रंगनाथन स्मृतिदिन** : ९ ऑगस्ट हा ग्रंथालय शाखेचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांचा स्मृतिदिन. या दिवशी वाचन संस्कृतीवर व्याख्यान व ग्रंथ प्रदर्शनाचे आयोजन.
- **उत्कृष्ट वाचक पारितोषिक** : विद्यार्थ्यांसाठी उत्कृष्ट वाचक पारितोषिकाचे आयोजन.
- **स्कॉलरकार्ड योजना** : विशेष गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांना या कार्डवर ज्यादा दोन पुस्तके देण्याची योजना आहे.
- **स्पर्धा परीक्षा सभासद कार्ड** : स्पर्धा परीक्षेला बसणाऱ्या विद्यार्थ्यांना देखील स्वतंत्रपणे सभासद कार्डवर पुस्तके दिली जातात.
- **वृत्तपत्रामधील कात्रणांचे संग्रह** : ग्रंथालयात वेगवेगळ्या विषयांवरील वृत्तपत्रामधील कात्रणांचे संग्रह केले जातात व विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ घेता येतो. ग्रंथपरीक्षण स्पधी तात
- **ग्रंथपरीक्षण स्पर्धा** : विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी तसेच लेखवृत्ती निर्माण व्हावी या उद्देशाने ही स्पर्धा प्रत्येक वर्षी आयोजित केली जाते.

* प्रश्नपत्रिका संच :

ग्रंथालयामध्ये शिवाजी विद्यापीठातील विविध परीक्षांचे प्रश्नसंच ऑनलाईन व ऑफलाईन उपलब्ध करून दिले जातात.

* यशोधन वार्षिक अंक

विद्यार्थ्यांच्या लेखन व कला गुणांना प्रोत्साहन देण्यासाठी तसेच महाविद्यालयातील वर्षभरातील अनेक उपक्रम, योजना इ. ची तपशीलवार माहिती एकत्रित करणेसाठी दरवर्षी 'यशोधन' हे वार्षिक प्रसिद्ध केले जाते. शिवाजी विद्यापीठाने यासाठी पुढीलप्रमाणे एकूण ७३ पारितोषिके ठेवलेली आहेत. शिवाजी विद्यापीठ वार्षिक नियतकालिक स्पर्धा दरवर्षी होत असते त्यासाठी मराठी, हिंदी व इंग्रजी विभागांसाठी प्रत्येकी १८ पारितोषिके ठेवलेली आहेत.

* वैयक्तिक निबंध तीन क्रमांक * लघुकथा तीन क्रमांक * कविता तीन क्रमांक * एकांकिका तीन क्रमांक
* प्रवासवर्णन तीन बक्षिसे * ग्रामीण/आदिवासी/विनोदी कथा तीन बक्षिसे * माहितीपूर्ण लेखासाठी तीन
बक्षिसे

कलात्मकतेसाठी

* कार्टून तीन बक्षिसे * फोटोग्राफी तीन बक्षिसे * पेंटिंग तीन बक्षिसे * संस्कृत, कन्नड भाषेसाठी
एक बक्षिस * रेखाचित्र तीन बक्षिसे * सर्वसाधारण विजेतेपद मिळवणाऱ्या अंकांना ट्रॉफीज अशी एकूण ७३
बक्षिसे आहेत.

आपल्या 'यशोधन' या अंकास व त्यातील लेखनास अनेकवेळा पारितोषिके मिळाली आहेत.
शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाने वरिष्ठ महाविद्यालयीन विद्यार्थी-विद्यार्थ्यांनी ही पारितोषिके मिळावावीत असा
प्रयत्न असतो. विद्यार्थ्यांने यात यश संपादन करावे अशी अपेक्षा आहे.

* भिक्तीपत्रक विभाग :

'यशोधन वार्षिक' नियतकालिकाप्रमाणेच 'आविष्कार' भिक्तीपत्रिकेचे किमान ४ अंक प्रत्येक वर्षी
प्रसिद्ध केले जातात. तसेच महाविद्यालयातील विषयाच्या विभागाकडून आणि विज्ञान शाखेकडून स्वतंत्र
भिक्तीपत्रकांचे आयोजन केले जाते. विद्यार्थ्यांच्या सर्जनशीलतेस आणि विविध कलागुणांना वाव मिळावा हा
त्यामागील प्रमुख हेतू असतो. यामधून उत्कृष्ट लेखनाची व कलाकृतीची 'यशोधन' वार्षिक अंकामध्ये
समावेश करण्यासाठी निवड केली जाते.

* तक्रार/सूचना पेटी :

महाविद्यालयातील शिक्षण व शिक्षणेत्तर उपक्रम तसेच प्रशासन व सोयीसुविधांबाबत विद्यार्थ्यांना
काही अडचणी वाटत असतात. तसेच त्यांना महाविद्यालयाच्या कामकामाबाबत सूचना करावयाच्या
असतात. यासाठी महाविद्यालयामध्ये तक्रार/सूचना पेटी ठेवण्यात आलेली आहे. यामध्ये सूचना करताना
विद्यार्थ्यांना आपले नाव लिहून तक्रार/सूचना करावी ही अपेक्षा आहे. महिन्यातून एकदा ही सूचना पेटी
तक्रार निवारण समितीमार्फत उघडली जाते. त्या तक्रार/सूचनांचे निराकरण करून संबंधित विद्यार्थ्यांची
त्यावर सही घेतली जाते. याचा विद्यार्थ्यांनी सकारात्मक पद्धतीने उपयोग करावा असे आवाहन आहे.

* वाचन कट्टा :

'वाचाल तर वाचाल' या उक्तीप्रमाणे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी आणि जे वाचले
आणि जे भावले ते सर्वासमोर मांडता यावे यासाठी विद्यार्थ्यांना एक मंच उपलब्ध व्हावा या उद्देशाने
महाविद्यालयात 'वाचन कट्टा' या चळवळीची मुहूर्तमेढर जानेवारी २०१७ मध्ये शिवाजी विद्यापीठाचे माजी
परीक्षा नियंत्रक डॉ. बी.एम. हिडेंकर यांचे हस्ते रोवण्यात आली. वाचनकट्टा चळवळीचे प्रणेते कोल्हापूरचे
मा. युवराज पाटील आणि अॅड. असीम सरोदे यांचे मार्गदर्शन उपक्रमास बळ देणारे ठरले. सध्या या वाचन
चळवळीमध्ये कागलमधील शाहू नगरपालिका वाचनालय आणि महात्मा गांधी वाचनालय हे आमचे
सहयोगी भागीदार आहेत.

वाचनकट्टा आयोजित प्रत्येक महिन्यातील कार्यक्रमासाठी विद्यार्थ्यांना एखादे उत्तम साहित्यिक
दर्जा असणारे पुस्तक वाचण्यासाठी पुरविले जाते. आणि कार्यक्रमात त्या पुस्तकाबद्दल आपले चिंतन आणि
विचार विद्यार्थी सर्व उपस्थित श्रोत्यांसमोर सादर करतात. विद्यार्थ्यांमध्ये वाचन व वक्तृत्व यांची जोपासना

करण्यासाठी या चळवळीमुळे निश्चितच मदत होत आहे.

* राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS) :

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक बांधिलकी, सेवाभाव, श्रमवृत्ती, राष्ट्रप्रेम, श्रमप्रतिष्ठा आणि व्यक्तिमत्त्व विकास इत्यादी बाबींची जोपासना व्हावी म्हणून शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत राष्ट्रीय सेवा योजना सुरु करण्यात आली आहे. सलग दोन वर्षांच्या या योजनेअंतर्गत २०० विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ घेता येतो. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास व्हावा म्हणून वर्षभर विविध उपक्रम राबविले जातात. तसेच वर्षातून एकदा सात दिवसांचे १०० विद्यार्थ्यांचे 'विशेष श्रमसंस्कार शिबीर' दत्तक खेड्यात आयोजित करण्यात येते. राष्ट्रीय सेवा योजनेची दोन वर्षे पूर्ण केलेल्यांना बी. एड्. प्रवेशासाठी ५ टक्के गुण वाढीव धरले जातात. जून २०१७ पासून महाविद्यालयातील कनिष्ठ विभागाकडे एन. एस. एस. ५० विद्यार्थ्यांचे नवीन युनिट सुरु करण्यात आले आहे. यालादेखील विद्यार्थ्यांचा उत्तम प्रतिसाद आहे.

* राष्ट्रीय छात्रसेना (NCC) :

महाविद्यालयामध्ये ५० विद्यार्थ्यांचे एन. सी. सी. युनिट सन १९९३ पासून कार्यरत आहे.

- (१) विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय व स्थानिक पातळीवरील विविध प्रकारच्या शिबीरामध्ये सहभागी होण्याची संधी.
- (२) हुशार व होतकरू विद्यार्थ्यांना 'राज्यसरकार शिष्यवृत्ती', मुख्यमंत्री शिष्यवृत्ती, व 'सर्वोत्तम छात्र शिष्यवृत्ती' या शिष्यवृत्त्या दिल्या जातात.
- (३) 'सी' सर्टिफिकेट पास असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना लष्करातील लेफ्टनंट पदाचा दर्जा आहे.
- (४) एन. डी. ए. व इतर विविध लष्करी, पोलीस भरती स्पर्धा परीक्षांमधून लष्करी सेवा प्रवेशाची संधी.
- (५) विविध लष्कर, पोलीस भरती यामध्ये आजपर्यंत ५० पेक्षा जास्त विद्यार्थी भरती झाले आहेत.

* क्रीडा विभाग :

दरवर्षी महाविद्यालय विविध स्तरावरील विविध क्रीडाप्रकारात सहभागी होते. व्हॉलीबॉल, फुटबॉल, कबड्डी, खो-खो, अॅथलेटिक्स इ. सारख्या खेळात महाविद्यालयाने गेल्या काही वर्षात घवघवीत यश संपादीत केलेले आहे. महाविद्यालयाचे अनेक खेळाडू राज्य, राष्ट्रीय, आंतरविद्यापीठ व अश्वमेध स्पर्धेत चमकलेले आहेत. तसेच विविध संघानी झोनल व इंटरझोनल स्पर्धेत अजिंक्यपद मिळविलेली आहेत. प्राविण्यप्राप्त खेळाडूंना महाविद्यालयातर्फे शिष्यवृत्तीच्या माध्यमातून प्रोत्साहन दिले जाते. तसेच खेळाडूंना उत्तम दर्जाचे साहित्य पुरवले जाते. वेगवेगळ्या ठिकाणी होणाऱ्या स्पर्धांसाठी व सराव शिबीरांसाठी खेळाडूंना प्रवास भत्ता व इतर माध्यमातून आर्थिक मदत केली जाते. महाविद्यालयाच्या जिमखान्यात विद्यार्थ्यांसाठी कॅरम, चेंस इ. सारख्या बैठ्या खेळांची सोय उपलब्ध आहे. गेल्या काही वर्षात महाविद्यालयातील अनेक खेळाडूंना शिवाजी विद्यापीठाची 'गुणवंत खेळाडू शिष्यवृत्ती' मिळालेली आहे. खेळानुसार सराव शिबीराचे आयोजन व या सराव शिबीरासाठी तज्ज्ञ प्रशिक्षकांचे मार्गदर्शन केले जाते. गुणवत्ताधारक खेळाडूंचा सत्कार, त्यांना प्रसिद्धी माध्यमातून प्रोत्साहन, महाविद्यालयात विशेष सवलती दिल्या जातात.

राष्ट्रीय क्रीडा दिन सारखे क्रीडासंबंधित दिन व उपक्रम राबवले जातात. दरवर्षी खेळाडूंच्या प्रश्नांनी संबंधीत विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करून खेळाडूंचे प्रश्न सोडवण्याचा प्रयत्न केला जातो. खेळाडूंच्या खेळातील प्रगतीबरोबरच त्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी महाविद्यालय कटिबद्ध आहे. विविध क्षेत्रात नोकरीसाठी संधी मिळावी यासाठी खेळाडूंना चर्चासत्राच्या माध्यमातून विशेष मार्गदर्शन केले जाते. याचा

परिणाम म्हणजे बरेच खेळाडू पोलीस, रेल्वे, आर्मी, पोस्टल सेवा इ. सारख्या शासकीय सेवेमध्ये कार्यरत आहेत. आरोग्य तपासणी, योग शिबीर, ॲरोबिक्स व्यायाम व मुलभूत व्यायामाच्या माध्यमातून प्रत्येक विद्यार्थ्याला शारीरिकदृष्ट्या तंदुरुस्त ठेवण्यासाठी प्रयत्न केले जातात. एकंदर बौद्धिक विकासाबरोबरच शारीरिक विकास व त्यातून संपूर्ण व्यक्तिमत्त्वाचा विकास हेच क्रीडा विभागाचे महत्त्वाचे उद्दिष्ट आहे.

* **माजी विद्यार्थी संघ :**

ज्या महाविद्यालयात शिक्षण घेऊन आपण पदवीधर होतो, त्याप्रती आपले उत्तरदायित्व निर्माण होते; ते उत्तरदायित्व किंवा जबाबदारी पूर्ण करण्याच्या भूमिकेतून 'माजी विद्यार्थी संघ' स्थापन झाला आहे. दरवर्षी महाविद्यालयातून पदवी घेऊन बाहेर पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून फॉर्म भरून घेऊन सभासदत्व देण्यात येते. सर्व माजी विद्यार्थ्यांनी सभासद व्हावे, असे महाविद्यालयातर्फे आवाहन करण्यात येते. या संघाच्यावतीने शैक्षणिक व समाज उपयुक्त कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यासाठी प्रयत्न केले जातात.

* **पालक संघ :**

महाविद्यालयाच्या वाटचालीत पालकांची भूमिका अत्यंत मोलाची आहे, हे जाणून महाविद्यालयात पालक संघ स्थापन करण्यात आला आहे. पालक संघामार्फत पालकांशी सातत्याने संवाद व संपर्क ठेवून विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीविषयी विचारविनिमय केला जातो.

* **विद्यार्थी गुणगौरव समारंभ :**

महाविद्यालयाच्या कनिष्ठ व वरिष्ठ विभागाकडील विद्यार्थ्यांनी बोर्डाच्या किंवा विद्यापीठीय परीक्षांमध्ये प्राप्त केलेल्या यशाबद्दल त्यांचा मान्यवरांच्या हस्ते सत्कार केला जातो. त्यासाठी विविध क्षेत्रात स्पृहणीय कामगिरी केलेल्या व्यक्तींना पाचारण केले जाते.

* **व्याख्याने :**

क्रमिक पुस्तकांपलीकडे असणाऱ्या सामाजिक वास्तवाचे भान विद्यार्थ्यांना येण्यासाठी समाजातील सामाजिक, राजकीय, आर्थिक व सांस्कृतिक घडामोडी व त्यातून उद्भवणाऱ्या प्रश्नांबद्दल विद्यार्थ्यांमध्ये जाणीव जागृती करण्यासाठी नामवंत कार्यकर्ते, कलावंत, विचारवंत व वक्ते यांची व्याख्याने व प्रात्यक्षिके आयोजित करून विद्यार्थ्यांमध्ये प्रबोधन घडविण्याचा प्रयत्न केला जातो. त्यानिमित्ताने समाजातील आदर्श व्यक्ती व मूल्ये यांचा सहवास विद्यार्थ्यांना घडविण्याचा जाणीवपूर्वक प्रयत्न केला जातो.

* **सचेतना मंडळ (सहेली व्यक्तिमत्त्व विकास मंच) :**

ग्रामीण भागात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींची संख्या उत्तरोत्तर वाढत आहे. त्याप्रमाणात त्यांचे प्रश्नही वाढत आहेत. त्या प्रश्नांकडे बघण्याची व ते समर्थपणे सोडवण्यासाठी आणि स्वतःचे व्यक्तिमत्त्व विकसित करण्याची दृष्टी विद्यार्थिनींमध्ये निर्माण व्हावी यासाठी 'सहेली व्यक्तिमत्त्व विकास मंच' महाविद्यालयात कार्यरत आहे.

* **मुलींसाठी जीवनकौशल्य विकास केंद्र :**

महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींना ज्ञानार्जनाबरोबरच अर्थार्जन करता यावे यासाठी काही जीवन कौशल्ये विकसित करण्याची आवश्यकता विचारात घेऊन महाविद्यालयात विविध प्रकारचे व्यवसायाभिमुख अभ्यासक्रम वर्षभर आयोजित केले जातात. उदा. फॅशन डिझायनिंग, कुकिंग, विविध प्रकारचे आईस्क्रीम तयार करणे, ब्युटीपार्लर कोर्स, गुलाबजाम, इडली, डोसा, ढोकळा इ. साठी इन्स्टंट

पिठ तयार करणे, नीळ, फिनेल, डिटर्जेंट वॉशिंग पावडर तयार करणे इ. विद्यार्थीनींना या उपक्रमांचा लाभ घेता येईल.

* स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन :

ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षांची माहिती आणि अभ्यासविषयक मार्गदर्शन योग्य वेळी मिळत नाही. त्यामुळे शहरी विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत ग्रामीण भागातील विद्यार्थी या परीक्षेत भाग घेत नाहीत. यासाठी महाविद्यालयात 'स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन' हा स्वतंत्र कक्ष सुरू केलेला आहे. महाविद्यालयातील ग्रंथालयात स्पर्धा परीक्षांची नामांकित लेखकांची पुस्तके मोठ्या प्रमाणात खरेदी करण्यात आलेली आहेत. स्पर्धा परीक्षेसाठी इच्छुक विद्यार्थ्यांना स्वतंत्र ग्रंथालय कार्ड व पुस्तके उपलब्ध करून दिली जातात.

* नोकरीविषयक मार्गदर्शन केंद्र : (Placement Cell)

कागल शेजारी पंचतारांकित औद्योगिक वसाहत आकारास येत आहे. देशातील आघाडीच्या काही कंपन्या आणि काही बहुराष्ट्रीय कंपन्या यांनी आपले व्यवसाय या औद्योगिक वसाहतीत सुरू केलेले आहेत. या बाबीचा विचार करून प्रत्यक्ष रोजगारासाठी आवश्यक कौशल्ये विद्यार्थ्यांच्या मध्ये विकसित व्हावीत यासाठी महाविद्यालय प्रयत्नशील आहे. यामध्ये 'इंग्लिश स्पिकिंग कोर्स', मुलाखत तंत्र, व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा इ. उपक्रम महाविद्यालयामध्ये आयोजित केले जातात. तसेच या विभागामार्फत करिअर आणि नोकर भरतीच्या संधी याची माहिती वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना दिली जाते. महाविद्यालयात नामांकित कंपन्यांना पाचारण करून कॅम्पस इंटरव्ह्यूचे आयोजन केले जाते. तसेच इतर महाविद्यालयांमध्ये व विद्यापीठामार्फत आयोजित कॅम्पस इंटरव्ह्यू मध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभागी व्हावे यासाठी त्यांना प्रेरणा व आवश्यक मार्गदर्शन दिले जाते. कसाठी प्लेसमेंट सेल कार्यरत आहे. आजपर्यंत टाटा कन्सल्टन्सी सर्व्हिसेस, पुणे (TCS) या कंपनीकडून आयोजित प्रशिक्षण आणि कॅम्पस मुलाखतीमधून महाविद्यालयातील बी. ए., बी.कॉम., बी. एस्सी. विभागाकडील अनेक विद्यार्थ्यांची कंपनीसाठी निवड झाली आहे. भविष्यातदेखील या विभागाकडून आयोजित विविध उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभागी व्हावे असे आवाहन आहे.

* रेमिडीयल कोचिंग :

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना काही विषय हे नेहमीच कठीण आणि म्हणून अभ्यासासाठी आव्हानात्माक असतात. त्यामुळेच इंग्रजी, अकॉउन्टन्सी, अर्थशास्त्र इ. विषयांमध्ये परीक्षेतील प्रगती समाधानकारक नसते. अशा विद्यार्थ्यांना त्या विषयामधील मूळ संकल्पनांची उकल होवून त्याला त्या विषयामध्ये आवड निर्माण व्हावी यासाठी रेमिडीयल कोचिंगची व्यवस्था केली जाते. विद्यार्थ्यांनी या मार्गदर्शन वर्गाचा लाभ घेवून आपली गुणवत्ता वाढवावी ही अपेक्षा आहे.

* व्यवसायाभिमुख कोर्सेस :

नियमित अभ्यासक्रमाची पदवी प्राप्त करतानाच त्या विद्यार्थ्यांमधील इतर कौशल्ये अवगत व्हावीत यासाठी महाविद्यालयामध्ये विविध कौशल्यावर आधारीत आणि व्यवसायाभिमुख कोर्सेसचे आयोजन केले जाते. महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांने पदवी घेवून या महाविद्यालयातून बाहेर जाण्यापूर्वी किमान ३ कोर्सेस पूर्ण करावेत अशी अपेक्षा आहे.

* अंतर्गत तक्रार निवारण समिती :

सुप्रीम कोर्टाने दिलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार प्रत्येक महाविद्यालयाच्या पातळीवर अंतर्गत तक्रार निवारण समिती नेमण्याविषयी शिवाजी विद्यापीठाने सूचना केली आहे. त्यानुसार महाविद्यालयात अशी

समिती नेमण्यात आली आहे. ही समिती महाविद्यालयातील विद्यार्थिनी, महिला व कर्मचारी सुरक्षित वातावरणात व कोणत्याही लैंगिक अवहेलनास बळी न पडता काम करू शकेल असे वातावरण निर्माण करण्यासाठी प्रयत्न करते.

महाविद्यालयातील विद्यार्थिनी, महिला प्राध्यापक, महिला कर्मचारी, अभ्यागत आदि नात्याने कोणतीही महिला वा बाहेरील महिलेसही महाविद्यालय, संस्थांशी संबंधीत विद्यार्थी, कर्मचारी, संस्था सदस्य वा अन्य पुरुष व्यक्ती आणि बाहेरील थर्ड पार्टी विरुद्ध लैंगिक छळाबाबत तक्रार करण्याचा हक्क राहिल. ही समिती अशा आलेल्या तक्रारींची १५ दिवसांच्या आत शहानिशा करेल व त्यासंदर्भात केलेल्या शिफारशीनुसार शिक्षा केली जाईल.

*** अँटी-रॅगिंग ऑफिडेव्हिट :**

सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार व यूजीसीच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्याकडून व त्याच्या पालकाकडून अँटीरॅगिंग संदर्भात ऑफिडेव्हिट घेण्याचे सुरु केले आहे.

माहितीपत्रकामध्ये दिलेल्या अँटी-रॅगिंग ऑफिडेव्हिट फॉर्मची पूर्तता प्रत्येक विद्यार्थ्याने प्रवेश फॉर्म सोबत करणेची आहे.

*** विद्यार्थी-पालक अपघात विमा सुरक्षा योजना (शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत) :-**

विद्यापीठांतर्गत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ही योजना असून या योजनेंतर्गत विद्यार्थी-पालक यांना नुकसान भरपाई मिळते. यासाठी प्रत्येक विद्यार्थ्याकडून २५ रु. प्रतिवर्षी विमा हप्ता घेतला जातो.

अ) विद्यार्थी अपघात विमा सुरक्षा योजना

१. विद्यार्थ्यांचा अपघाती मृत्यू किंवा कायमस्वरूपी नुकसान	रु. १०००००/-
२. दोन अवयव (हात, पाय, डोळे इ.) यांचे नुकसान	रु. १०००००/-
३. कायमचे अपंगत्व	रु. १०००००/-
४. कायमचे अर्ध अपंगत्व	रु. ५००००/-
५. वैद्यकीय खर्च (अपघाती)	रु. १०००/-
६. नैसर्गिक मृत्यू	रु. १०००००/-

ब) पालक अपघात विमा सुरक्षा योजना (शैक्षणिक स्वरूपात मदत)

१. पालक अपघात मृत्यू	रु. २५०००/-
२. दोन अवयवांचे कायमचे नुकसान	रु. २५०००/-
३. एका अवयवाचे नुकसान	रु. १२५००/-
४. नैसर्गिक आपत्तीमुळे मृत्यू	रु. २५०००/-

क) शिक्षक व शिक्षकेत्तर अपघात विमा सुरक्षा योजना

(वरील 'अ' घटकातील १ ते ४ प्रमाणे) उपरोक्त 'अ', 'ब', 'क' साठी जर

१. घरातून महाविद्यालयाकडे आणि महाविद्यालयाकडून परत घराकडे अशा कोणत्याही तऱ्हेने येताना किंवा जाताना विद्यार्थ्यांस किंवा कर्मचाऱ्यांस अपघात झाल्यास
२. मान्यताप्राप्त शैक्षणिक सहली किंवा कॉलेज पुरस्कृत कोणत्याही शैक्षणिक किंवा कार्यालयीन कामासाठी जाताना / येताना अपघात झाल्यास.
३. विद्यार्थी, कर्मचारी यांना महाविद्यालयाच्या आवारात अपघात झाल्यास. ही विमा जोखीम राहिल. विमा जोखीम एक वर्षाची असेल. प्रत्येक वर्षी पुन्हा विमा हप्ता भरावा लागेल.

*** राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजना (महाराष्ट्र शासन अंतर्गत) :**

महाराष्ट्र शासन शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग शासन निर्णय क्रमांक पीआरई-२०११/प्रक्र.२४९/प्राशि-१ दि. ११ जुलै २०११ या शासन निर्णयाने 'राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजना' प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक आणि पदवी पर्यंतचे शिक्षण घेणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येत आहे.

राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजनेअंतर्गत मिळणारे लाभ पुढीलप्रमाणे -

अ. नं.	अपघात बाबत	सानुग्रह अनुदान
१)	विद्यार्थ्यांचा अपघाती मृत्यू	रु. ७५०००/-
२)	अपघातामुळे कायमचे अपंगत्व (दोन अवयव/दोन डोळे किंवा १ अवयव १ डोळा निकामी)	रु. ५००००/-
३)	अपघातामुळे अपंगत्वामध्ये १ अवयव किंवा १ डोळा निकामी	रु. ३००००/-

या योजनेतील लाभार्थीबाबत निर्णय घेण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती नेमण्यात आली आहे.

जिल्हाधिकारी	-	अध्यक्ष
मुख्य कार्यकारी अधिकारी	-	सदस्य
तहसीलदार	-	सदस्य
शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)	-	सदस्य
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)	-	सदस्य सचिव

या योजनेतील समाविष्ट नसणाऱ्या बाबी

१) आत्महत्या करणे किंवा तसा प्रयत्न करणे २) जाणीवपूर्वक स्वतःला जखमी करून घेणे ३) गुन्ह्याच्या उद्देशाने कायद्याचे उल्लंघन करताना झालेला अपघात ४) अमली पदार्थाच्या अमलाखाली असताना झालेला अपघात ५) मृत्यू ६) मोटार शर्यतीतील अपघातवरील बाबी या योजनेतून वगळण्यात आल्या आहेत.

या योजनेअंतर्गत लाभ घेण्यासाठी संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक/प्राचार्यसा यांचेकडे खालीलकागदपत्रे ३ प्रतीत सादर करणे आवश्यक

१) पोलीस ठाण्यातील प्रथम खबरी अहवाल २) स्थळ पंचनामा ३) इन्कोस्ट पंचनामा ४) जिल्हाशल्यचिकित्सक यांनी प्रती स्वाक्षरी केलेले शवविच्छेदन अहवाल ५) मृत्यू दाखला ६) अपंगत्व अथवा अवयव निकामी प्रकरणात जिल्हा शल्य चिकित्सक यांचे प्रति स्वाक्षरी कायम अपंगत्व प्रमाणपत्र

वरील कागदपत्रांची पूर्तता करून मा. प्राचार्यसो यांच्या शिफारशी घेऊन तहसीलदार/शिक्षणाधिकारी जिल्हा परिषद यांचेकडे अपघात झाल्यानंतर १५ दिवसाच्या आत प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे.

अधिक माहितीसाठी महाविद्यालय कार्यालय प्रमुखाशी संपर्क साधावा.

* विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्व विकास मंडळे :

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी नेहमीच्या औपचारिक शिक्षणाबरोबरच त्यांचा महाविद्यालयातील इतर उपक्रमांतील सहभाग देखील तितकाच महत्त्वाचा आहे. यासाठी महाविद्यालयात खालील प्रकारचे विभाग / उपक्रम कार्यरत आहेत.

१) इंग्रजी साहित्य मंडळ, २) हिंदी साहित्य मंडळ, ३) मराठी वाङ्मय मंडळ, ४) वाणिज्य व व्यवस्थापन मंडळ, ५) अर्थशास्त्र मंडळ, ६) इतिहास मंडळ, ७) भूगोल मंडळ, ८) यशोधन-वार्षिक नियतकालिक, ९) यशोधन - भिक्तीपत्रिका, १०) सांस्कृतिक मंडळ, ११) निसर्गमित्र मंडळ, १२) जिमखाना, १३) एन. एस. एस., १४) एन. सी. सी., १५) व्यक्तिमत्त्व विकास व स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, १६) वक्तृत्व, निबंध व वादविवाद स्पर्धा विभाग, १७) सहेली मंच, १८) व्यक्तिमत्त्व विकास आरोग्य विषयक जाणीव जागृती १९) विवेक वाहिनी: अंधश्रद्धा निर्मूलन व वैज्ञानिक जाणीव जागृती, २०) सहल विभाग/क्षेत्रभेट २१) विज्ञान छंद मंडळ

या प्रत्येक विभागाचे प्रमुख पद महाविद्यालयातील एका प्राध्यापकाकडे असेल. या विभागाचा सचिव म्हणून वरीष्ठ विभागाकडील व उपसचिव म्हणून कनिष्ठ विभागाकडील विद्यार्थ्यांची निवड केली जाते. ही निवड गुणवत्तेच्या निकषांच्या आधारे त्या विभागाकडून केली जाते.

महाविद्यालयातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांस वरीलपैकी कोणत्याही किमान दोन उपक्रमांमध्ये सहभागी होणे बंधनकारक आहे. महाविद्यालयात प्रवेश घेत असताना त्या उपक्रमांची निवड विद्यार्थ्यांस करावी लागेल आणि तशी माहिती प्रवेश अर्जांमध्ये द्यावी लागेल.

४. महिला वसतिगृह :-

महाविद्यालयाचे अद्यावत व विविध सोयीनीयुक्त असे महिला वसतिगृह आहे. वसतिगृहात १०० मुलींच्या राहण्याची सोय आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थीनींना वसतिगृह प्रवेशासाठी इच्छुक असल्यास कार्यालयाशी संपर्क साधावा.

५. महाविद्यालयाची वेळ :-

ग्रामीण भागातून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या सोयीनुसार महाविद्यालयाची वेळ खालीलप्रमाणे ठेवण्यात आली आहे.

(१) वरिष्ठ विभाग - सकाळी ७.५० ते २.३०

(२) कनिष्ठ विभाग (कला/वाणिज्य) - सकाळी ७.५० ते २.३८

(३) किमान कौशल्य विभाग व विज्ञान शाखा - सकाळी १०.५० ते ५.५०

६. विद्यार्थ्यांची महाविद्यालयातील उपस्थिती :-

१२ वी बोर्ड किंवा शिवाजी विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार प्रत्येक विद्यार्थ्यांने प्रत्येक सत्रामध्ये होणाऱ्या एकूण तासिकांच्या कमीत कमी ८० टक्के तासिकांना उपस्थित राहाणे आवश्यक आहे. उपस्थितीचे प्रमाण यापेक्षा कमी भरल्यास अशा विद्यार्थ्यांला बोर्ड अथवा विद्यापीठ परीक्षेस बसता येणार नाही.

७. प्रवेश पात्रता व नियम :-

- (१) बी. कॉम. भाग १ या वर्गात प्रवेश घेण्यासाठी तो विद्यार्थी १२ वी वाणिज्य उत्तीर्ण असला पाहिजे किंवा बोर्डाची समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण असावा.
- (२) बी. ए. भाग १ या वर्गात प्रवेश घेण्यासाठी तो १२ वी सायन्स/१२ वी कॉमर्स/१२ वी कला किंवा एच. एस. सी. बोर्डाची समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण असावा. (HSCVC)
- (३) बी.एस्सी. भाग १ - १२ वी सायन्स एच. एस. सी. बोर्डाची समकक्ष परीक्षा पास असणारा.
- (४) बी.सी.ए. च्या वर्गात प्रवेश घेण्यासाठी तो विद्यार्थी १२ वी सायन्स/कॉमर्स/कला किंवा एस.एस.सी. बोर्डाची समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण असावा. तसेच BCA CET प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण होणे गरजेचे आहे.
- (५) एम्. कॉम. या वर्गात प्रवेश घेणेसाठी बी. कॉम. पदवी आवश्यक आहे.
- (६) एम्.ए. हिंदी या वर्गात प्रवेश घेण्यासाठी बी.ए. पदवी आवश्यक.
- (७) बी.सी.ए. च्या वर्गास प्रवेश घेण्यासाठी विद्यार्थी १२ वी सायन्स/१२ वी कॉमर्स/१२ वी कला किंवा एच. एस. सी. बोर्डाची समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण असावा. तसेच BCA CET प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण होणे गरजेचे आहे.
- (८) प्रवेश अर्जासोबत शाळा सोडल्याच्या दाखल्याची (School Leaving Certificate) मूळ प्रत व दोन प्रमाणित प्रती जोडल्या पाहिजेत. तसेच गुणपत्रक (Statement of marks) व त्याच्या दोन प्रमाणित प्रती जोडल्या पाहिजेत. शाळा सोडल्याच्या दाखल्याची मूळ प्रत विद्यार्थ्याला परत दिली जात नाही. आवश्यक त्या छायाप्रती आधीच काढून ठेवाव्यात.
- (९) ओळखपत्राच्या आकाराचे स्वतःचे दोन फोटो.
- (१०) पात्रता प्रमाणपत्र (Eligibility Certificate) शिवाजी विद्यापीठाकडून पात्रता प्रमाणपत्र मिळविण्यासाठी फी (रु. ५०) कॉलेजमार्फत विद्यापीठाकडे भरावी लागते. यासाठी करावयाच्या अर्जाचा छापील फॉर्म महाविद्यालयाच्या कार्यालयात मिळेल. महाराष्ट्र राज्याबाहेरील विद्यार्थ्यांस सदरची फी कोणत्याही वर्गासाठी रु. ३००/- राहिल. पात्रता प्रमाणपत्र मिळाल्यानंतरच विद्यार्थ्यांचा महाविद्यालयातील प्रवेश निश्चित होतो, याची नोंद घ्यावी. यामुळे प्रवेशाच्या वेळी सदरचा फॉर्म व एलिजिबिलिटी फी भरण्याची दक्षता घ्यावी.
- (११) इतर कॉलेजमधून या कॉलेजमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांस ट्रान्स्फर सर्टीफिकेट मिळवावे लागते. यासाठी कॉलेजमध्ये मिळणाऱ्या फॉर्मवर अर्ज करावा लागेल व आवश्यक ती फी पूर्वीच्या कॉलेजकडे पाठवावी लागेल.
- (१२) शासकीय धोरणाला अनुसरून सामाजिकदृष्ट्या मागासलेल्या वर्गातील विविध स्तरातील विद्यार्थ्यांना आरक्षणाप्रमाणे प्रवेश दिला जातो.
- (१३) महाविद्यालय सुरु झाल्यानंतर विद्यार्थ्याला कोणत्याही कारणाने या कॉलेजमधील प्रवेश रद्द करावा लागल्यास त्या सत्राची संपूर्ण फी नियमानुसार भरावी लागेल.
- (१४) प्रवेश अर्जामध्ये एकदा विषय नोंदवल्यानंतर तो विषय परत बदलता येणार नाही.
- (१५) एकूण प्रवेशाच्या ६०% विद्यार्थी गुपमधील प्रत्येक विषयाला असावेत. या नियमाचे काटेकोरपणे पालन केले जाईल.
- (१६) विद्यार्थ्यांना संबंधित विषयाला गुणानुक्रमे प्रवेश दिला जाईल.

(१७) विद्यार्थ्यांना प्रवेश देताना प्रवेश अर्जासोबत लेखी स्वरूपात प्रश्नावली दिली जाईल. ती त्यांच्याकडून भरून घेऊन त्या अनुषंगाने सदर विद्यार्थ्यांची मुलाखत घेतली जाईल व अशाप्रकारे विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाईल.

(१८) महाविद्यालयातील प्रत्येक वर्गासाठी विद्यार्थी प्रवेशाचे आरक्षण खालीलप्रमाणे आहे.

वर्गवारी	आरक्षणाची टक्केवारी
१) अनुसूचित जाती (एस. सी.)	१३%
२) अनुसूचित जमाती (एस. टी.)	७%
३) विमुक्त जाती ए (व्ही जे ए- १४ तत्सम जाती)	३%
४) भटक्या जमाती 'बी' (एन टी बी) (जाने. १९९० पूर्वी निर्धारित केलेल्या २८ तत्सम जमाती)	२.५%
५) भटक्या जमाती 'सी' (एन. टी. सी.) (धनगर व तत्सम जमाती)	३.५%
६) भटक्या जमाती 'डी' (एन.टी.डी.) (वंजारी व तत्सम जमाती)	२%
७) इतर मागासवर्ग (ओबीसी)	१९%
८) सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एस.ई.बी.सी.)	१६%
९) विशेष मागास प्रवर्ग (विमा प्र)	२%
१०) अराखीव	३२%
एकूण आरक्षण	१००%

८. शासकीय शिस्त विषयक परिपत्रक, दंडक व अधिनियम

अ) उपस्थितीबाबत शासनाचे परिपत्रक

इ.बी.सी. व इतर सवलती मिळणाऱ्या विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची ७५ टक्के उपस्थिती भरणे आवश्यक आहे. ती कमी पडल्यास मिळणाऱ्या सवलती व शिष्यवृत्ती रद्द होतील. शिवाय अशा विद्यार्थ्यांस विद्यार्थीनीस शासन परिपत्र क्रमांक ३३९३ (७४९८) तं. शि. ०१ मंत्रालय मुंबई दि. ११७- ७-१९९६ नुसार शिवाजी विद्यापीठ परीक्षेस बसणेस अपात्र ठरविले जाईल.

ब) शिवाजी विद्यापीठाचा गैरव्यवहाराबाबत अधिनियम

महाराष्ट्र शासन राजपत्र १४ ऑक्टोबर १९८२ अन्वये विद्यापीठ परीक्षेच्या वेळी कॉपी, गुंडगिरी यासारखे गैरव्यवहार करणेस सक्त मनाई आहे. (शि.वि.पत्र क्र. परीक्षा प्रमाद/१६ दिनांक १० मार्च २००३) जो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी विद्यापीठ परीक्षेच्या वेळी कॉपी, गुंडगिरी यासारखे गैरव्यवहार करत असेल अग

त्यात भाग घेत असेल अथवा त्यास अपप्रेरणा देत असेल किंवा त्याचा प्रचार करीत असेल तर अशा विद्यार्थ्यांविरुद्ध फिर्दाद दाखल करण्यास येईल. अपराध सिद्ध झालेनंतर असा विद्यार्थी किंवा विद्यार्थिनी सहा महिने पर्यंत मुदतीची कारावासाची शिक्षा किंवा दंड रूपये पाचशे किंवा दोन्ही शिक्षा होणेस पात्र असेल.

क) रॅगिंग संदर्भातील नियम (Rules Regarding Ragging)

दि ३१ मे १९९९ रोजी माननीय राज्यपाल महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांनी शैक्षणिक संस्थामध्ये रॅगिंग करण्यास मनाई करणारा अधिनियम मंजूर केला असून त्यानुसार कोणत्याही विद्यार्थ्यांस/विद्यार्थिनीस महाविद्यालयात किंवा महाविद्यालयाबाहेर रॅगिंग करण्यास सक्त मनाई आहे. जो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी महाविद्यालयात किंवा महाविद्यालयाबाहेर प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरित्या रॅगिंग करत असेल अगर त्यात भाग घेत असेल अथवा त्यास अपप्रेरणा देत असेल किंवा त्याचा अपप्रचार करीत असेल तर अपराध सिद्ध झालेनंतर दोन वर्षांपर्यंत इतक्या कालावधीची कारावासाची शिक्षा आणि दंड रूपये दहा हजार पर्यंत असू शकेल. इतक्या द्रव्य दंडाची देखील शिक्षा होण्यास तो/ती पात्र असेल.

ड) लैंगिक छळ प्रतिबंधक अधिनियम (Rules Regarding Prevention of Sexual Harassment)

मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांच्या निवाड्याच्या आधारे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांच्या अधिकार मंडळाने मान्य केलेल्या नियामवली अन्वये ७ पत्र क्र. सलग्रता/टी- २/२९९ दिनांक २९-९-२००१) कोणत्याही विद्यार्थ्यांस अगर विद्यार्थिनीस महाविद्यालयात किंवा महाविद्यालयाबाहेर विनयभंग, लैंगिक छळ करणेस सक्त मनाई आहे. जो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी महाविद्यालयात किंवा महाविद्यालयाबाहेर प्रत्यक्ष अप्रत्यक्षरित्या लैंगिक छळ करीत असेल किंवा अगर त्यात भाग घेत असेल अथवा त्या अपप्रेरणा देत असेल किंवा त्याचा अपप्रचार करीत असेल तर अशा विद्यार्थ्यांस महाविद्यालयातून काढून टाकण्यात येईल आणि विद्यापीठ परीक्षेस तीन वर्षेपर्यंत बसणेस बंदी असेल. शिवाय अशा विद्यार्थ्यांविरुद्ध पोलीस फिर्दाद दाखल करण्यात येईल आणि अपराध सिद्ध झालेनंतर असा विद्यार्थी-विद्यार्थिनी इंडियन पिनल कोड किंवा तत्सम कायद्यातील तरतुदीनुसार होणाऱ्या शिक्षेस पात्र राहतील.

इ) तंबाखू, गुटखा सेवन व धूम्रपान बंदी आदेश (Rules Regarding Prohibition of Consumption of Tobacco Gutkha Prohibition of smoking)

मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांच्याकडील रि. पी. सिव्हील नंबर १३६/१९९९ मधील हुकूम महाराष्ट्र शासनाचे दिनांक २४-१२-२००२ चे परिपत्रक आणि मा. शिक्षण संचालक (उ.शि.) पुणे यांचे पत्र क्र. ३२८२७/पी.आर./ यु.एम.व्ही./१ दिनांक ३१/३/२००३ अन्वये महाविद्यालयात आणि महाविद्यालयापासून १०० मीटर पर्यंतच्या परिसरात तंबाखू, गुटखा सेवन करण्यास अथवा धूम्रपान करण्यास किंवा अशा प्रकारच्या पदार्थांचा साठा करण्यास, प्रदर्शन भरविण्यास सक्त मनाई आहे. जो विद्यार्थी-विद्यार्थिनी अशा पदार्थांचे सेवन / धूम्रपान करीत असेल किंवा साठा अगर प्रचार करत असेल तर अशा विद्यार्थी-विद्यार्थिनीस महाविद्यालयातून काढून टाकण्यात येईल.

९. रोजगारभिमुख कोर्सेस (Career Oriented Course)

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची रोजगारक्षमता वाढविण्यासाठी वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांकरिता शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ पासून खालील कोर्सेस सुरु करण्यात येत आहेत.

Courses	Period
1) Fundamentals of Computer (FOC)	60 hours each
2) Tally	--- " ---
3) Web Designing, Animation	--- " ---
4) Employment Development Course (EDC)	--- " ---
5) Competitive Exam Preparation (CEP)	--- " ---
6) Basics of Digital Marketing	--- " ---
7) Yoga	--- " ---
8) मोडी लिपी (Modi Lipi)	--- " ---
9) माहितीपट आणि लघुचित्रपट निर्मिती कोर्स	--- " ---
10) Basics of GIS analysis and Map Techniques	--- " ---

वेळ : सकाळी ११.१५ ते १२.३०

सूचना : प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात प्रवेश घेतानाच कोर्सेसची फी भरून त्यामध्ये प्रवेश घ्यावयाचा आहे.

प्रत्येक वर्गाच्या या कोर्सेससाठी असणऱ्या बॅचेस महाविद्यालयातील प्रवेशानंतर निश्चित केल्या जातील.

महाविद्यालयातून पदवी घेवून बाहेर पडणाऱ्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांस किमान तीन कोर्स/पूर्ण करून त्याचे प्रमाणपत्र मिळेल.

१०. वरिष्ठ विभाग प्रवेश प्रक्रिया व अभ्यासक्रम

- शिवाजी विद्यापीठाचे परिपत्रक आवक क. संलग्नता/टी-२/७८३/ दि.२६/०७/२०२३ नुसार विद्यार्थ्यांच्या महाविद्यालयीन प्रवेशासाठी पात्रता, राखीव जागांवरील प्रवेश तसेच ज्या कोर्ससाठी प्रवेश परीक्षा घेऊन प्रवेश दिला जातो, अशा कोर्ससाठी प्रवेश प्रक्रिया याबाबत महाराष्ट्र शासन आणि विद्यापीठाने निर्देशित केलेले नियम व अटी लागू राहतील.
- ज्या महाविद्यालयामध्ये ज्युनिअर कॉलेज आहे तेथील ज्युनिअर कॉलेजमधील ८०% विद्यार्थ्यांना त्याच वरिष्ठ महाविद्यालयात प्रवेशासाठी प्राधान्य दिले जाईल, आणि २०% बाहेरील ज्युनिअर कॉलेजच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिले जातील.
- विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातील प्रवेश रद्द करावयाचा असेल तर यु.जी.सी. ने निर्देशित केल्याप्रमाणे त्याला फी परत मिळण्याविषयी खालीलप्रमाणे नियम राहतील.

केंव्हा प्रवेश रद्द करावयाचा आहे.

फी परतावा 0%

१) प्रवेशाची अंतिम तारखेपूर्वी १५ दिवस	१००%
२) प्रवेशाच्या अंतिम तारखेपूर्वी १५ दिवसापेक्षा कमी	९०%
३) प्रवेशाची अंतिम तारखेनंतर १५ दिवस	८०%
४) प्रवेशाची अंतिम तारखेनंतर ३० दिवस किंवा त्यापेक्षा कमी	५०%
५) प्रवेशाची अंतिम तारखेनंतर ३० दिवसानंतर	०%

Number of Seats approved in respect of each Course or Programs

Name of Program	Intake Capacity		Minimum Qualification
	Grantable	Non Grantable	
B.A. Part – I	240	-	12 th Pass or its equivalent
B.Com. Part - I	120	-	
B.Sc. Part – I		120	
B.C.A Part – I		120	
M.Com. Part – I		50	
M.A. Part – I (Hindi)		50	

वरिष्ठ विभाग अभ्यासक्रम – NEP २०२० प्रमाणे B.A., B.Com., B.Sc. भाग एक व दोन वर्गाचे नवीन स्ट्रक्चर तसेच BCA भाग एक व दोन या वर्गाचे नवीन AI CTE पुढील प्रमाणे-

* बी. कॉम भाग – १

(Annexure-I)

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

NEP-2020 : Credit Framework for UG (B.Com.) Programmes under Faculty of Commerce and Management

SEM (Level)	COURSES			OE	VSC, SEC	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Total Credits	
	Course-1	Course-2	Course-3						
SEM I (4.5)	DSC-I (4)	DSC-I (4)	DSC-I (4)	OE-I (2)	SEC-I (2)	AEC-I (2) IKS (2) Generic	CC (2)	22	UG Certificate 44 [Exit Option: 4 credits NSQF/Skill courses/ Internship]
SEM II (4.5)	DSC-II (4)	DSC-II (4)	DSC-II (4)	OE-II (2)	SEC-II (2)	AEC-II (2) VEC-I (2) (DEIC)	CEP (2)	22	
Credits	8	8	8	4	4	8	4	44	
	4+4=8	4+4=8	4+4=8	2+2=4	2+2=4	2+2+2+2=8	2+2=4		

* बी. कॉम भाग – २

	Major		Minor						
	Mandatory	Electives							
SEM III (5.0)	Major-III (4) Major-IV (4)	--	Minor-I (4)	OE-III (2)	SEC-III (2) VSC-I (2)	AEC-III (2) IKS (2) Specific	--	22	UG Diploma 88 [Exit Option: 4 credits NSQF/Skill courses/ Internship]
SEM IV (5.0)	Major-V (4) Major-VI (4)	--	Minor-II (4)	OE-IV (2)	SEC-IV (2) VSC-II (2)	AEC-IV (2) VEC-II (2) (Evs.)	--	22	
Credits	16	--	8	4	8	8	--	44	
	4+4+4+4=16	--	4+4=8	2+2=4	2+2+2+2=8	2+2+2+2=8	--		

Note:

■ University may decide to offer maximum of three subjects (Courses) in the first year. The student may select one subject out of combination of three subjects (Courses), (which a student has chosen in the first year) as a MAJOR subject (Course) and one subject (Course) as MINOR Subject in the second year. Thereby it is inferred that the remaining third subject (Course) shall stand discontinued from Second Year onwards.

■ MAJOR: Mandatory/Elective

MINOR: Course may be from different disciplines of same faculty of DSC Major

- OE (Open Elective): Elective courses/Open Elective to be chosen compulsorily from faculty other than that of the Major.
- VSC/SEC: Vocational Skill Courses (MAJOR related)/Skill Enhancement Courses
- AEC/VEC/IKS: Ability Enhancement Courses (English, Modern Indian Language)/Value Education Courses/Indian Knowledge System (Generic & Specific)
- OJT/FP/PP/CEP/CC: On-Job Training (Internship/Apprenticeship) / Field Project (Major related)/ Research Projects (Major related) Community Engagement(Major related)/ Co-Curricular courses (CC) such as Health & Wellness, Yoga Education, Sport, and Fitness, Cultural activities, NSS/NCC and Fine /applied/visual/performing Arts / Vivek Vahini etc.
- VEC-I will include (1) Democracy and Election and (ii) Indian Constitution and VEC-II will include Environment Science/ Studies.

वाणिज्य विद्याशाखा :

* बी. कॉम भाग - ३

- १) मॉडर्न मॅनेजमेंट प्रॅक्टिस २) बिझनेस इनव्हायरोनमेंट
 ३) को-ऑपरेटिव्ह डेव्हलपमेंट ४) बिझनेस रेग्युलेटरी फ्रेम वर्क
 ५) अॅडव्हान्स अकौंटसी (पेपर १ व २) किंवा इंडस्ट्रीयल मॅनेजमेंट (पेपर १ व २)

कला विद्याशाखा :

* बी. ए. भाग - १

(Annexure-I)

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

NEP-2020 : Credit Framework for UG (B.A.) Programmes under Faculty of HUMANITIES

SEM (Level)	COURSES			OE	VSC/ SEC	AEC/ VEC / IKS	OJT/FP/CEP/ CC/RP	Total Credits	
	Course-1	Course-2	Course-3						
SEM I (4.5)	DSC-I (4)	DSC-I (4)	DSC-I (4)	OE-1 (2)	SEC-I (2)	AEC - ENG - I (2) IKS Generic (2)	CC (2)	22	UG Certificates 44
SEM II (4.5)	DSC-II (4)	DSC-II (4)	DSC-II (4)	OE-2 (2)	SEC-II (2)	AEC - ENG - II (2) VEC - DEC (2)	CEP (2)	22	
Credits	4+4=8	4+4=8	4+4=8	2+2=4	2+2=4	4+4=8	2+2=4	44	Exit Option: 4 credit Skill/NSQF/Internship

* बी. ए. भाग - २

	MAJOR		MINOR						
	MAJOR	ELECTIVE							
SEM III (5.0)	MAJOR -III (4) MAJOR -IV (4)	.	MINOR- (4)	OE-3 (2)	VSC- I (2) SEC III (02)	AEC - ENG - III (2) IKS Specific (2)	.	22	UG Diploma 88
SEM IV (5.0)	MAJOR -V (4) MAJOR -VI (4)	.	MINOR- (4)	OE-4 (2)	VSC- II (2) SEC IV (02)	AEC - ENG - IV (2) VEC - EVS (2)	.	22	
Credits	8+8=16		4+4=8	2+2=4	4+4=8	4+4=8	.	44	Exit Option: 4 credit Skill/NSQF/Internship

Note :

■ University may decide to offer maximum of three subjects (Courses) in the first year. The student may select one subject out of combination of three subjects (Courses), (which a student has chosen in the first year) as a MAJOR subject (Course) and one subject (Course) as MINOR Subject in the second year. Thereby it is inferred that the remaining third subject (Course) shall stand discontinued from Second Year onwards.

■ MAJOR: Mandatory/Elective

■ MINOR: Course may be from different disciplines of same faculty of DSC Major

■ DE (Open Elective): Elective courses/Open Elective to be chosen compulsorily from faculty other than that of the Major.

■ VSC/SEC: Vocational Skill Courses (MAJOR related)/ Skill Enhancement Courses

■ AEC/VEC/IKS: Ability Enhancement Courses (English, Modern Indian Language)/Value Education Courses/Indian Knowledge System (Generic & Specific)

■ OST/FP/PP/CEP/CC: On-Job Training (Internship/Apprenticeship) / Field Project (Major related)/ Research Projects (Major related) Community Engagement (Major related)/ Co-Curricular courses (CC) such as Health & Wellness, Yoga Education, Sport, and Fitness, Cultural activities, NSS/NCC and Fine /applied/visual/performing Arts / Vivek Vahini etc.

■ VEC-I will include (i) Democracy and Election and (ii) Indian Constitution and VEC-II will include Environment Science/ Studies.

ब) ऐच्छिक विषय – बी. ए. भाग १ साठी घेतलेल्या ऐच्छिक विषयांपैकीच कोणतेही दोन विषय बी.ए. भाग – २ साठी निवडावयाचे आहेत.

*** बी. ए. भाग – ३**

अ) सक्तीचा विषय – १) इंग्रजी

ब) ऐच्छिक विषय (प्रत्येक विषयाचे ५ पेपर्स) बी. ए. भाग २ या वर्गात अभ्यासलेल्या दोन विषयांपैकीच एक विषय अभ्यासासाठी (Special) निवडावा लागेल. महाविद्यालयात मराठी, हिंदी, इंग्रजी, अर्थशास्त्र, इतिहास व भूगोल या विषयांचे विभाग (Department) आहेत.

टीप : प्रत्येक विद्यार्थ्यांने माहिती पत्रकातील नियम नीट वाचूनच विषयांची निवड करावी. अन्यथा, चुकीच्या विषय निवडीमुळे होणाऱ्या परिणामास विद्यार्थी स्वतःच जबाबदार राहिल.

बी.एस्सी.

महाविद्यालयाची स्थापना व सुरुवात १९८४ मधील. त्याचवेळी या महाविद्यालयास कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय म्हणून शासनाची मान्यता मिळाली होती. परंतु विज्ञान विभागासाठी स्वतंत्र इमारती, प्रयोगशाळा उभार करण्या इतपत संस्थेची तत्कालीन आर्थिक परिस्थिती नसल्याने संस्थेने विज्ञान विभाग सुरु करण्याचा विचार सोडून दिला. आणि फक्त वाणिज्य विभागावर वरिष्ठ महाविद्यालयाची सुरुवात झाली. परंतु विज्ञान विभाग सुरु करण्याची गरज मात्र नेहमी तशीच राहिली. विज्ञान विभागाच्या वाढत्या मागणीमुळे महाविद्यालयातील वरिष्ठ विभागाकडे विज्ञान शाखा (कायम विनाअनुदानित) जून २०१७ पासून सुरु करण्यात आली.

विज्ञान विद्याशाखा :

*** बी.एस्सी. भाग – १**

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

NEP-2020 : Credit Framework for UG (B.Sc.) Programmes under Faculty of Science and Technology

Level	Semester	1-Major		2-Minor	3-OE	4-SEC	5-AEC, VEC, IKS			6-OJT, FP, CEP, CC, RP			Total Credits
		Major		Minor	IDC/ MDC/ OE/GE	SEC	AEC (Language)	Value Education Courses (VEC)	IKS	CC	Summer Internship/ Field Project/OJT	Research Project/ Dissertat ion	
		DSC	DSE	MIN	OE								
4.5	I	DSC-I (2) DSC-II (2) DSC Pract. - 1 (2)		MINOR-I (2) MINOR-II (2) MINOR Pract- 1 (2)	IDC/MDC / OE -1 (2) IDC/MDC/ OE-II (T/P) (2)	SEC-1 (2) SEC- Pract. -I (2)			IKS-I (2) Introduction to IKS			-	
	Credits	4+2=6		4+2=6	2+2=4	2+2=4			2			-	22
	II	DSC-III (2) DSC-IV (2) DSC Pract.- II (2)		MINOR-III (2) MINOR-IV (2) MINOR Pract- II (2)	IDC/MDC / OE -III (2) IDC/MDC/ OE-IV (T/P) (2)	SEC-II (2) SEC- Pract. -II (2)		VEC-1 (2) Democracy				-	
	Credits	4+2=6		4+2=6	2+2=4	2+2=4		2				-	22
1 st Year Cum. Credits		12		12	8	8		2	2				44

* बी.एस्सी. भाग - २

Level	Semester	1-Major		2-Minor	3-OE	4-SEC	5-AEC, VEC, IKS			6-OJT, FP, CEP, CC, RP		Total Credits	
		Major		Minor	IDC/ MDC / OE /GE	SEC	AEC (Language)	Value Education Courses (VEC)	IKS	CC	Summer Internship /Field Project/OJT		Research Project/ Dissertation
		DSC	DSE	MIN	OE								
5.0	III	DSC-V (2) DSC-VI (2) DSC Pract. - III (4)		MINOR-V (2) MINOR-VI (2) MINOR Pract - III (2)		SEC-III (2) SEC- Pract. - III (2)	AEC-I (2) English	VEC-II (2) Environmental Studies				-	
	Credits	4+4=8		4+2=6		2+2=4	2	2				-	22
	IV	DSC-VII (2) DSC-VIII (2) DSC Pract.- IV (4)		MINOR-VII (2) MINOR-VIII (2) MINOR Pract - IV (2)		SEC- Pract. - IV (2)	AEC-II (2) English	VEC-III (2) Environmental Studies		CC (2)		-	
	Credits	4+4=8		4+2=6		0+2=2	2	2		2		-	22
2 nd Year Cum. Credits		16		12		6	4	4		2			44

Note :

- University may decide to offer maximum of three subjects (Courses) in the first year. The student may select one subject out of combination of three subjects (Courses), (which a student has chosen in the first year) as a MAJOR subject (Course) and one subject (Course) as MINOR Subject in the second year. Thereby it is inferred that the remaining third subject (Course) shall stand discontinued.
- DSC: Discipline Specific Course
- MAJOR: Mandatory/Elective
- MINOR: Course may be from different disciplines of same faculty of DSC Major
- OE (Open Elective): Elective courses/Open Elective to be chosen compulsorily from faculty other than that of the Major.
- VSC/SEC: Vocational Skill Courses (MAJOR related)/Skill Enhancement Courses
- AEC/VEC / IKS: Ability Enhancement Courses (English, Modern Indian Language)/Value Education Courses/ Indian Knowledge System (Generic & Specific)
- OJT/FP/RP/CEP/CC: On-job Training (Internship/Apprenticeship) / Field Project (Major related)/ Research Projects (Major related) Community Engagement (Major related)/ Co-Curricular courses(CC) such as Health & Wellness, Yoga Education, Sport, and Fitness, Cultural activities, NSS/NCC and Fine /applied/visual/performing Arts / Vivek Vabini etc.

तृतीय वर्ष विज्ञान (बी. एस्सी. ३)

(नियम)

- १) तृतीय वर्षासाठी विषय निवडताना तो विषय द्वितीय वर्षात अभ्यासलेला असणे आवश्यक आहे.
- २) प्रत्येक स्पेशल विषयाच्या प्रवेशासाठी विद्यार्थ्यांना गुणवत्ताक्रम व आरक्षणास अनुसरून प्रवेश दिले जातील.
- ३) सर्व विषयास मिळून एकूण १२० विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाईल.
- ४) प्रथम वर्षाचे सर्व विषयात पास असणे आवश्यक आहे.

अ) सक्तीचे विषय (खालीलपैकी कोणताही एक विषय घेता येईल)

- १) रसायनशास्त्र (Chemistry) २) वनस्पतीशास्त्र (Botany)
- ३) संगणकशास्त्र (Statistics)

BCA (Bachelor of Computer Applications)

AICTE, महाराष्ट्र शासन मान्यताप्राप्त व शिवाजी विद्यापीठ सलग्न कायमस्वरूपी विनाअनुदानित अभ्यासक्रम

प्रवेशासंबंधी नियम :

- १) BCA अभ्यासक्रमास इ. १२ वी कला/वाणिज्य/विज्ञान आणि उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम (HSCVC) प्रमाणपत्र मिळविलेल्या विद्यार्थ्यांस प्रवेश घेता येतो.
- २) महाराष्ट्र शासन BCA- CET परीक्षा उत्तीर्ण होणे गरजेचे आहे.
- ३) विद्यापीठाने त्या-त्या वर्षासाठी निश्चित केलेली फी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात भरावी लागते.
- ४) शिष्यवृत्ती- महाविद्यालयात बी.सी.ए. मध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सदर अभ्यासक्रमासाठी भरलेली संपूर्ण फी भारत सरकारकडून शिष्यवृत्ती रूपाने परत मिळते.
- ५) BCA (AICTE) मधील प्रवेशित खुल्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना तसेच महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थ्यांना राजश्री छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (E.B.C) खुल्या (Open) विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळते.

वैशिष्ट्ये :-

- १) १००% निकालाची परंपरा
- २) AICTE, शासनमान्य व शिवाजी विद्यापीठाशी सलग्न
- ३) सुसज्ज संगणक प्रयोगशाळा
- ४) गुणवत्तापूर्ण शिक्षण व प्रात्यक्षिके
- ५) तज्ञ व अनुभवी प्राध्यापक वर्ग
- ६) विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी स्वतंत्र प्रशिक्षण

Bachelor of Computer Applications (BCA)
Part I (SEM-I & II)
CBCS Course Structure to be implemented from Academic Year 2024-25
(Under NEP 2.0) as per AICTE Model Curriculum

Course in BCA SEMESTER I

S. No.	Course Code	Course Title	L	T	P	Credits	Theory			Practical
							Internal	External	Total	
1	CC101	Mathematics Foundations to Computer Science - I	4	0	0	4	20	80	100	
2	SEC101	Problem Solving Techniques	3	0	4	5	15	60	75	50
3	CC102	Computer Architecture	3	0	4	5	15	60	75	50
4	AEC101	General English - I	1	1	0	2	10	40	50	
5	MDE101	Indian Vision for Human Society	2	0	0	2	20	30	50	
6	VAC101	Environmental Science and sustainability	2	0	0	2	20	30	50	
7	AEC102	Marathi/Hindi/Sanskrit/ German/Japanese/Russian-Paper-I	1	1	0	2	10	40	50	
TOTAL						22			450	100
Total Marks										550

SEMESTER II

S. No.	Course Code	Course Title	L	T	P	Credit	Theory			Practical
							Internal	External	Total	
1	CC103	Mathematics Foundations to Computer Science - II	4	0	0	4	20	80	100	
2	CC104	Data Structures	4	0	4	6	20	80	100	50
3	CC105	Operating Systems	2	0	0	2	10	40	50	
4	SEC102	Object Oriented Programming using Java	4	0	4	6	20	80	100	50
5	SEC103	Web Technologies	1	0	2	2	-	-	-	50
6	VAC102	Indian Constitution	2	0	0	2	20	30	50	
TOTAL						22			400	150
Total Marks										550

SEMESTER III

S. No.	Course Code	Course Title	L	T	P	Credit	Theory			Practical
							Internal	Theory		
1	CC201	Probability and Statistics	4	0	0	4	20	80	100	
2	CC202	Data Base Management System	3	0	2	4	10	40	50	50
3	SEC201	Python Programming	3	0	2	4	10	40	50	50
4	CC203	Software Engineering	3	0	0	3	15	60	75	
5	DSE201*	Professional Elective - I	4	0	4	6	20	80	100	50
6	VAC201	Yoga/Sports/NCC/NSS/Disaster Management/VivekVahini	0	0	2	1	20	30	50	
TOTAL						22			425	150
Total Marks										575

SEMESTER IV

S. No.	Course Code	Course Title	L	T	P	Credit	Theory			Practical
							Internal	External	Total	
1	CC204	Relational Database Management System(RDBMS)	1		2	2				50
2	CC205	Computer Networks	3	0	0	3	15	60	75	
3	CC206	Design and Analysis of Algorithm	3	0	0	3	15	60	75	
4	CC207	Artificial Intelligence	4	0	4	6	20	80	100	50
5	DSE202*	Professional Elective - II	4	0	4	6	20	80	100	50
6	SEC202	Design Thinking and Innovation	1	1	0	2	20	30	50	
TOTAL						22	150	400		150
Total Marks										550

BCA Part III (Sem V & VI) (CBCS) NEP 2020

Course Code	Title of Paper	Credit	Internal	External	Total
CC 501	Java Programming	4	20	80	100
CC 502	Data Warehousing and Data Mining	4	20	80	100
CC503	Dot NET Technology	4	20	80	100
DSE 504	Elective-I 1. Web Content Management (WordPress/Joomla) 2. Emerging Trends in Data Base 3. Linux	4	20	80	100
GE 505	Elective-II 1. Digital Marketing 2. Management Information System 3. E-Commerce	4	20	80	100
SEC SB 506	Skill Development IV	2	50		50
CCL 507	Lab Course-IX Based on CC501	2	-	50	50
CCL 508	Lab Course-X Based on DSE504& 503	2	-	50	50
		26	150	500	650

BCA-III (Sem-VI)

Course Code	Title of Paper	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
CC 601	Python	4	20	80	100
CC 602	IT Security	4	20	80	100
DSE 603	Elective-I 1. Internet of Things(IoT) 2. Android Programming 3. R Programming	4	20	80	100
GE 604	Elective-II 1. IT Management 2. Cloud Computing 3. Knowledge Management	4	20	80	100
SEC SB 605	Skill Development	2	50	-	50
CCL 606	Lab Course XI Based on CC 601	2	-	50	50
CCL 607	Lab Course XII Based on DSE 603	2		50	50
CCL 608	Major Project	4	20	80	100
		26	150	500	650

*** पदव्युत्तर अभ्यासक्रम**

एम्. कॉम.

महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून पदवी स्तरावर वाणिज्य विभाग कार्यरत आहे. तरी देखील महाविद्यालयामध्ये वाणिज्य विभागाकडील विद्यार्थ्यांसाठी पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय उपलब्ध नसल्याने एम्. कॉम., एम.बी.ए., एम.स.डब्ल्यु. सारख्या पदव्युत्तर कोर्सेससाठी आमच्या विद्यार्थ्यांना कोल्हापूरला जाण्याशिवाय पर्याय रहात नाही. परिणामतः मुलींच पदव्युत्तर शिक्षण खंडीत होण्याचे प्रमाण अधिक रहाते.

या बाबीचा विचार करून महाविद्यालयामध्ये जून २०१६ पासून एम्. कॉम. चे वर्ग सुरु करण्यात आले आहेत. पहिल्याच वर्षी पूर्ण क्षमतेइतकी विद्यार्थी संख्या मिळाल्याने ५० विद्यार्थ्यांवर नवीन बॅच अतिशय चांगल्या पद्धतीने सुरु झाली आहे.

Structure:The Structure of M. Com. Programme is given below:

(As per Government of Maharashtra Guidelines GR No. एन ई पी -२०२२/प्र. क्र. ०९/ वि शि-३ शिकाना दि. १६ मे २०२३)

Year	Level	Sem. (2 Yr)	Major		RM	OJT/ FP	RP	Cum. Credit
			Mandatory	Electives				
I	6.0	Sem. I	DSC1 (4)	DSE1(4)	RM (4)	-	-	22
			DSC2 (4)					
			DSC3 (4)					
			DSC4 (2)					
		14	04	04	-	-	22	
		Sem. II	DSC5 (4)	DSE2 (4)	-	OJT (4)	-	-
DSC6 (4)								
DSC7 (4)								
DSC8 (2)								
14	04	-	04	-	22			
28	08	04	04	-	44			
Exit Option: Award of P. G. Diploma (44 Credits)								
II	6.5	Sem. III	DSC9 (4)	DSE3 (4)	-	-	RP (4)	22
			DSC10 (4)					
			DSC11 (4)					
			DSC12 (2)					
		14	04	-	-	04	22	
		-	DSC5 (4)	DSE4 (4)	-	-	-	RP (6)
DSC6 (4)								
DSC7 (4)								
12	04	-	-	06	22			
26	08	-	-	10	44			
54	16	04	04	10	88			
Award of P. G. Degree (88 Credits) [for 2 year P. G. after 3 year UG programme or one year after 4 year UG programme]								

एम.कॉम.

महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासूनच पदवी स्तरावर बी. कॉम. हा विभाग कार्यरत आहे. मात्र पदवी शिक्षणानंतर पुढील शिक्षणकरीता वाणिज्य शाखेकडील विद्यार्थी-विद्यार्थीनीना कोल्हापूरला जाण्याशिवाय पर्याय रहात नव्हता. परिणमतः विशेषकरून मुलींचे पदव्युत्तर शिक्षण खंडीत होण्याचे प्रमाण अधिक होते याचा विचार करून महाविद्यालयामध्ये जून २०१६ पासून एम.कॉम. अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आला. पहिल्या वर्षापासूनच एम.कॉम. च्या बॅचेस पूर्ण प्रवेश क्षमतेने सुरू आहेत.

Master of Commerce (M.Com.) NEP (2.0)

M.Com. – I Semester I & II

Semester- I		Semester - II	
Subjects		Subjects	
1 Adv. Accountancy – I (Accountancy)		1 Adv. Accountancy- V (Accountancy)	
2 Adv. Accountancy – II (Management A/c)		2 Adv. Accountancy- VI (Costing)	
3 Adv. Accountancy- III (Taxation)		3 Adv. Accountancy- VII (Auditing)	
4 Adv. Accountancy- IV (Int. to Taxation)		4 Adv. Accountancy- VIII (Int. to Auditing)	
5 Business Management		5 Organizational Behavior	
6 Research Methodology		6 On The Job Training (OJT)	

M.Com. – II Semester III & IV

Semester- III		Semester - IV	
Subjects		Subjects	
1 Adv. Accountancy – IX (Foundations of Fin.)		1 Adv. Accountancy- XIII (HR Accounting)	
2 Adv. Accountancy – X (Funds Mgt.)		2 Adv. Accountancy- XIV (Environ. Account)	
3 Adv. Accountancy- XI (Cont. & Dec. Making)		3 Adv. Accountancy- XV (Corporate Account)	
4 Adv. Accountancy- XII (Introd. to GST)		4 Business Finance- II	
5 Business Finance- I		5 Research Project (Survey Method)	
6 Research Project (Case Study Method)			

- ✓ बी.कॉम. पदवी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना एम.कॉम. या पदव्युत्तर कोर्सकरीता प्रवेश मिळतो.
- ✓ एम.कॉम. या पदवीत्तर कोर्ससाठी सेमिस्टर पध्दतीने विद्यापीठाकडून परीक्षा घेतल्या जातात. परीक्षेमध्ये प्रत्येक विषयासाठी १०० गुण (लेखी ८० व इंटरनल २०) असे परीक्षेचे स्वरूप आहे.
- ✓ एम.कॉम. अभ्यासक्रमामध्ये इंडस्ट्रीयल केस स्टडी प्रोजेक्ट वर्क, ऑन द जॉब ट्रेनिंग, सर्वे बेस्ड रिसर्च प्राजेक्ट, प्रॅक्टिकल अकॉंटींग या रोजगाराभिमुख कौशल्यांवर आधारित विषयांचा समावेश असल्याने विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होतो.
- ✓ एम.कॉम. उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना विविध इंडस्ट्रीयल सेक्टर, कार्पोरेट सेक्टर, बँका, सरकारी व निम सरकारी कार्यालये, सर्व्हिस सेक्टर, मल्टी नॅशनल कंपनी इत्यादीमध्ये अकॉंटींग, बँक ऑफीस वर्क, व्यवस्थापन अश्या विविध क्षेत्रात रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतात.

एम. ए. भाग - (हिंदी)

महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून पदवी स्तरावर कला विभाग कार्यरत आहे. तरी देखील महाविद्यालयामध्ये कला विभागाकडील विद्यार्थ्यांसाठी पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय उपलब्ध नसल्याने एम.ए. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आमच्या विद्यार्थ्यांना कोल्हापूरला जाण्याशिवाय पर्याय रहात नसे. परिणामतः मुलींचे पदव्युत्तर शिक्षण खंडीत होण्याचे प्रमाण अधिक राहते या बाबींचा विचार करून महाविद्यालयामध्ये जून २०२३ पासून एम.ए. (हिंदी) चे वर्ग सुरु करण्यात आले आहेत. पहिल्याच वर्षी पूर्ण क्षमते इतकी विद्यार्थी संख्या मिळाल्याने नविन बॅच अतिशय चांगल्या पद्धतीने सुरु झाले आहे.

एम. ए. भाग - १ (हिंदी)

आवश्यक विषय - (सत्र १)

आधुनिक गद्य साहित्य, भाषा विज्ञान एवं हिंदी भाषा, हिंदी साहित्य का इतिहास, पटकथा लेखन, अनुसंधान प्रविधि और प्रक्रिया

ऐच्छिक विषय -

- १) पत्रकारिता प्रशिक्षण और रोजगार के आयाम
- २) विशेष रचनाकार: भगवानदास मोरवाल

आवश्यक विषय - (सत्र २)

आधुनिक गद्य साहित्य, भाषा विज्ञान एवं हिंदी भाषा, हिंदी साहित्य का इतिहास, लघुपट निर्माण

ऐच्छिक विषय -

१. पत्रकारिता प्रशिक्षण और रोजगार के आयाम
२. विशेष रचनाकार: कमलेश्वर

एम.ए. भाग - २

आवश्यक विषय - (सत्र ३)

- १) आधुनिक हिंदी कविता-।
- २) भारतीय काव्यशास्त्र एवं हिंदी आलोचना.
- ३) हिंदी साहित्य क इतिहास

ऐच्छिक विषय -

१. राजभाषा प्रशिक्षण-।
२. हिंदी साहित्य में विविध विमर्श-।

आवश्यक विषय - (सत्र ४)

१. आधुनिक हिंदी कविता -॥
२. पाश्चात्य काव्यशास्त्र
३. हिंदी साहित्य क इतिहास

ऐच्छिक विषय -

१. राजभाषा प्रशिक्षण- ॥
२. हिंदी साहित्य में विविध विमर्श-॥

११. वरिष्ठ महाविद्यालयातील शैक्षणिक शुल्क

दि. १६ एप्रिल २००३ च्या महाराष्ट्र शासनाच्या निर्णयानुसार सन २००३-०४ पासून शैक्षणिक शुल्क ठरविण्यासाठी 'शैक्षणिक संस्था विनियमन प्राधिकरण' स्थापन झाले असून सदर प्राधिकरणातर्फे शैक्षणिक शुल्क निश्चित करेपर्यंत तात्पुरते शैक्षणिक शुल्क पुढीलप्रमाणे राहिल.

नॉन ई. बी. सी. विद्यार्थी

फीचा प्रकार व तपशील	बी. ए./बी. कॉम. भाग १	बी.ए./बी.कॉम. भाग २ व ३
प्रवेश फी	१०	१०
शिक्षण फी	८००	८००
ग्रंथालय फी	५०	५०
जिमखाना फी	८०	८०
विद्यार्थी कल्याण निधी	२५	१०
पेपर चार्जेस महाविद्यालय परीक्षा	६००	६००
विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम	२००	२००
मॅगझीन फी	७०	७०
ओळखपत्र	५०	५०
विद्यापीठ युवक महोत्सव	६५	४५
प्रो-रेटा वर्गणी	२५	२५
विकास निधी (विद्यापीठ)	१५०	५०
अश्वमेघ फी	३०	३०
पात्रता फी	७५	--
आपत्कालीन निधी	१०	१०
विमा (विद्यापीठ)	५०	२५
अग्रणी महाविद्यालय योजना फी	२५	२५
भूगोल प्रयोगशाळा फी	--	१२५
(फक्त बी. ए. भाग तीनसाठी)		
पर्यावरण अभ्यासक्रम फी	--	२५०
(फक्त बी. ए., बी. कॉम भाग दोनसाठी)		
ई. सेवा शुल्क	५०	५०
सेल्फ फायनान्स युनिट (एन.एस.एस.)	१०	१०
ज्युबिली फंड फी	२५	२५
मेडिकल एड फी	२०	२०
युथ होस्टेल फी	५०	५०
एकूण -	२४७०/-	२६१०/-

बी.सी./इ.बी.सी. सवलत धारकांसाठी :

फीचा प्रकार व तपशील	बी. ए./बी. कॉम. बी.सी.ए./बी.एस्सी.	बी.ए./बी.कॉम. भाग २ व ३
ग्रंथालय फी	३०	३०
जिमखाना फी	६०	६०
विद्यार्थी कल्याण निधी	१०	१०
पेपर चार्जेस (महाविद्यालय परीक्षा)	६००	६००
विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम	२००	२००
मॅगझीन फी	७०	७०

ओळखपत्र फी	५०	५०
विद्यापीठ युवक महोत्सव निधी	४५	४५
प्रो-रेटा वर्गणी	२५	२५
विकास निधी (विद्यापीठ)	५०	५०
अश्वमेघ फी	३०	३०
पात्रता फी	७५	--
आपत्कालिन निधी	१०	१०
विमा (विद्यापीठ)	२५	२५
अग्रणी महाविद्यालय योजना फी	२५	२५
भूगोल प्रयोगशाळा (फक्त बी.ए.तीनसाठी)	--	१२५
पर्यावरण अभ्यासक्रम फी (फक्त बी.ए., बी.कॉम. भाग दोनसाठी)	--	२५०
ई. सेवा शुल्क	५०	५०
सेल्फ फायनान्स युनिट (एन.एस.एस.)	१०	१०
एकूण -	१३६५/-	१६६५/-

टीप : शिवाजी विद्यापीठाकडून शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ करिता सर्व वर्गाकरिता फी बाबत पूनर्रचना केली जात आहे. याबद्दलचे परिपत्रक विद्यापीठाकडून महाविद्यालयास प्राप्त झालेस विद्यार्थ्यांना त्या परिपत्रकाप्रमाणे वाढीव फी द्यावी लागेल याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी

१२. विविध फी सवलती :

शुल्क सवलती व शिष्यवृत्ती	अटी व पात्रता	लागणारी प्रमुख पात्रता	शेरा
१) ई.बी.सी.	ज्या पालकांचे १ एप्रिल २०२३ ते मार्च २०२४ चे वार्षिक उत्पन्न रु. ६,००,०००/- पेक्षा कमी असून जे गेल्या वार्षिक परीक्षेत पास झाले आहेत. ते अर्ज करण्यास पात्र आहेत. अर्ज विद्यार्थ्यांचे वडील नसतील तर पालकांनी भरावयाचा आहे. आई- वडील नसतील तर ते ह्यात नसल्याबाबतचे गॅझेटेड ऑफिसर अगर जबाबदार अधिकाऱ्यांच्या सहीचे निवेदन सादर करावे. ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज भरून तो उत्पन्नाच्या दाखल्यासह सादर करावा.	सन २०२३ ते २०२४ या खालील व्यक्तींनी सह्या केलेल्या उत्पन्नाचा दाखला (मा. तहसिलदारसो)	अर्ज व उत्पन्न दाखला दोन प्रतीत द्यावयाचा असतो
२) प्राथमिक शिक्षकांचे मुला-मुलींना मिळणारी फी सवलत	विद्यार्थी हा प्राथमिक शिक्षकाचा मुलगा/मुलगी असून तो/ती गेल्या वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण झाला/झाली असली पाहिजे	आई-वडील ज्या ठिकाणी काम करतात त्यांचे नेमणूक अधिकाऱ्यांचा ठराविक नमुन्यात दाखला गुणप-त्रिकेच्या खऱ्या नकला दोन प्रतीत	अर्ज व उत्पन्न दाखला दोन प्रतीत द्यावयाचा असतो

३) माध्यमिक शाळकरी मुला-मुलींना मिळणार फी सवलत	विद्यार्थी हा माध्यमिक शिक्षकाचा मुलगा/मुलगी असून तो/ती गेल्या वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण झाला/झाली असली पाहिजे (ज्यांचे वडील. एस्.टी.सी./सी.पी.एड व डी एड स्केलवर काम करीत असतील अशाच मुलांनी अर्ज करावेत.)	आई-वडील ज्या ठिकाणी काम करीत असतील तेथील अधिकाऱ्याची स्केल नमूद करून सेवा दाखला दोन प्रतीत आणावा.	अर्ज व दाखला दोन प्रतीत द्यावा.
४) सैनिकांच्या मुलांना मिळणारी फी सवलत	ज्यांचे वडील सध्या सैनिक आहेत अशा विद्यार्थ्यांनी अर्ज करावेत.	१) नमुन्यातील अर्ज २) ज्या ठिकाणी सैनिक असतील त्या कार्यालयाचा पात्रता दाखला	अर्ज व दाखला दोन प्रतीत द्यावा.
५) माजी सैनिकांच्या मुला/मुलींना/पत्नी साठी शिष्यवृत्ती	ज्यांचे वडील सध्या सैनिकी सेवेतून निवृत्त झाले असतील अशा विद्यार्थ्यांनी अर्ज करावेत.	१) नमुन्यातील अर्ज २) जिल्हा सैनिक बोर्डाचा दाखला.	अर्ज ठरावीक नमुन्यात दोन दोन प्रतीत करावा.
६) स्वातंत्र्य सैनिकांच्या मुलांना शैक्षणिक सवलती	राष्ट्रीय स्वातंत्र्य आंदोलन, आझाद हिंद सेना, गोवा मुक्ती व भूतपूर्व हैद्राबाद संस्थानात जबाबदार सरकार स्थापन करण्यात ज्यांनी भाग घेतला अशाच मुला-मुलींनी, नातवांना (मुलांचे मुलास, मुलगा मयत झाला असल्यास) फी माफी व शिष्यवृत्ती होती त्यांनी प्रगती अहवालाची पूर्तता करावी.	१) अर्ज ठराविक नमुन्यात करारनामा. २) सन्मानपत्र ३) उत्पन्नाचा दाखला ४) गुणपत्रिकांच्या खऱ्या नकला ५) मागील वर्षी शिष्यवृत्ती मिळत असल्यास त्यासंबंधीत दाखला शाखा प्रमुखांकडून आणावा.	अर्ज ठरावीक नमुन्यात दोन दोन प्रतीत करावा.
७) वर्गीकृत जाती जमातीच्या (बी.सी. विद्यार्थ्यांना फी सवलती सह शिष्यवृत्ती)	३० वर्षांखालील मागासलेल्या जाती. जमातीच्या विद्यार्थ्यांना मागील परीक्षेत उत्तीर्ण होऊन वरचे वर्गात प्रवेश घेतला असेल त्यांनी अर्ज करावयाचा आहे. कमी उत्पन्न (लोअर इन्कम ग्रुप) असणारे विद्यार्थी अर्ज करू शकतात. वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु. २,००,०००/- ते ४,००,०००/-	१) एस्. एस्.सी. पासूनच्या गुणपत्रिकेच्या नकला. २) जात व उत्पन्नाबाबत योग्य व्यक्ती कडून घेतलेला दाखला (फॉर्ममध्ये दाखला कोणाच्या सहीचा असावा हे नमूद केले आहे.	अर्ज व उत्पन्न दाखला दोन प्रतीत द्यावयाचा असतो.
८) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी फ्री शॉप	मागासवर्गातील एकवेळ नापास झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. २,००,०००/- ते ४,००,०००/- पर्यंत असल्यास ही सवलत घेता येते.	१) ज्यादा उत्पन्नासंबंधीचा पालकांचा योग्य नमुन्यात दाखला. २) गुणपत्रिकेच्या खऱ्या दोन नकला. ३) जातीचा दाखला दोन प्रतीत	अर्ज ऑनलाईन पद्धतीने उपलब्ध आहेत.
९) राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती	सदर शिष्यवृत्तीची निवड एम्.एस.सी. बोर्डाकडून होत असते. जे मार्च/एप्रिल २०२४ च्या परीक्षेत शे. ५० अगर त्यापेक्षा जास्त मार्कस् मिळवून पास झाले असतील व गतवर्षी ही शिष्यवृत्ती मिळत होती त्यांनी २०२२-२०२३ चा प्रगती अहवाल पाठविण्यास लागणारी पूर्तता करावी. पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. ६०,००० चे आत आवश्यक आहे.	१) गुणपत्रिकेच्या खऱ्या दोन नकला. २) उत्पन्नाचा योग्य नमुन्यात दाखला दोन प्रतीत	ज्या विद्यार्थ्यांना एच्.एस्.सी. बोर्डाकडून अर्ज आले असतील अशा विद्यार्थ्यांनीच अर्ज करावा.

१०) राज्य सरकारची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	ज्यांना मार्च/एप्रिल २०२४ च्या १२ वी परीक्षेत शे ६० किंवा त्यापेक्षा अधिक गुण मिळाले असतील त्यांना अर्ज करता येईल. सन २०२२-२०२३ मध्ये ही शिष्यवृत्ती मिळणाऱ्यांनी प्रगती अहवालाची पूर्तता करावी.	१) गुणपत्रिकेच्या खऱ्या दोन नकला. दोन प्रतीत	कार्ड स्वरूप अर्ज कार्यालयात मिळतील.
११) अपंग मुलांना शिष्यवृत्ती	जे विद्यार्थी/विद्यार्थिनी अपंग असतील त्यांनी तसा अर्ज सिव्हिल सर्जनकडून तपासणी करून आणि प्रथम वर्गात प्रवेश घेणाऱ्यांनी नवीनच अर्ज करावयाचे आहेत.	मेडीकल सर्टिफिकेट योग्य नमुन्यात वडीलांचे प्रतिज्ञापत्र व उत्पन्नाचा दाखला (तत्सम अधिकाऱ्यांच्या सहीसह)	अर्ज महाविद्यालयाच्या कार्यालयात मिळतील.
१२) शिवाजी विद्यापीठ विशेष गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	पाठीमागील वर्षाच्या गुणवत्तेवर आधारीत. दुसरी कोणतीही शिष्यवृत्ती न घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांस.	मागील वर्षाचे मार्कलिस्ट	अर्ज महाविद्यालयाच्या कार्यालयात मिळतील.
१३) अल्पसंख्याक समाजासाठी शिष्यवृत्ती	अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थी या शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करू शकतात.	१) एस्.एस्.सी. पासूनच्या गुणपत्रिकेच्या नकला. २) जात व उत्पन्नाबाबत योग्य व्यक्तीकडून घेतलेला दाखला.(फार्ममध्ये दाखला कोणत्या सहीचा असावा हे नमूद केले आहे.)	अर्ज ऑनलाईन पद्धतीने उपलब्ध आहेत.
१४) राजर्षी छ.शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती	खुला प्रवर्गातील व सर्व जातीतील विद्यार्थी या शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करू शकतात.	मागील वर्षाचे मार्कलिस्ट, डोमेसियल दाखला, उत्पन्नाचा दाखला	अर्ज ऑनलाईन पद्धतीने उपलब्ध आहेत.

शिवाजी विद्यापीठ गुणवत्ता शिष्यवृत्ती

- १) शैक्षणिक गुणवत्ता २) दिव्यांगजन शिष्यवृत्ती ३) निराधार शिष्यवृत्ती
४) आर्थिकदृष्ट्या मागास शिष्यवृत्त्यांचे ५) गुणवंत खेळाडू शिष्यवृत्ती ६) शाहिद सन्मान शिष्यवृत्ती

* शिष्यवृत्ती नूतनीकरण :

- १) सरकारी गुणवत्ता शिष्यवृत्ती २) राष्ट्रीय कर्जाऊ शिष्यवृत्ती ३) राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती ४) अपंग शिष्यवृत्ती
५) ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती ६) प्राथमिक, माध्यमिक शिक्षकांच्या मुलांना मिळणारी शिष्यवृत्ती
७) विद्यापीठ शिष्यवृत्ती ८) हिंदी शिष्यवृत्ती ९) कै. शिवाजीराव रामचंद्र मोरे यांच्या स्मरणार्थ बी.कॉम-३ प्रथम विद्यार्थी रु. २५००/-

वरील शिष्यवृत्ती एकदा मंजूर झाल्यानंतर पुढे प्रत्येक वर्गासाठी शिष्यवृत्तींचे नूतनीकरण होण्यासाठी वार्षिक २०परीक्षेत उत्तीर्ण झाले पाहिजे. वार्षिक परीक्षेचा निकाल जाहीर होताच विद्यार्थ्यांने आपले गुणपत्रक व त्याची अरस्सल* नकल यासह नूतनीकरणाचा अर्ज करावयाचा असतो. अशा विद्यार्थ्यांचा प्रोग्रेस रिपोर्ट ताबडतोब पाठवायचा असतो. दुसऱ्या महाविद्यालयामधून आलेल्या विद्यार्थ्यांनी आपला प्रोग्रेस रिपोर्ट पूर्वीच्या महाविद्यालयामधून भरून आणावा.८०% पेक्षा हजेरी कमी भरल्यास शिष्यवृत्ती नामंजूर होते व टर्म फी विद्यार्थ्यांला भरावी लागते. वरील माहिती केवळनिराख्या शिष्यवृत्त्या व शैक्षणिक सवलती विद्यार्थ्यांच्या नजरेस आणण्यासाठी दिली आहे. शिक्षण खात्याकडूनदरवर्षी वेळोवेळी शिष्यवृत्ती व फी सवलतीची परिपत्रके येत असतात व नियमात बदलही होत असतात. विद्यार्थ्यांच्यामाहितीसाठी ती सर्व परिपत्रके वेळोवेळी नोटीस बोर्डवर लावली जातात. अधिक व विश्वसनीय माहितीसाठीविद्यार्थ्यांनी ती परिपत्रके अधिकृत समजावीत व लक्षपूर्वक वाचावीत.

१४. महाविद्यालयाची शैक्षणिक दिनदर्शिका

प्रथम सत्र

अ.नं.	नियोजित तारीख	तपशील
१	१२ जून ते ३० जून	कनिष्ठ विभाग व वरिष्ठ विभाग प्रवेश प्रक्रिया राबविणे.
२	२६ जून	राजर्षि शाहूजयंती
३	११ जुलै	जागतिक लोकसंख्या दिन
४	१ ऑगस्ट	प्रथम सत्राची सुरुवात तात्पुरते वेळापत्रक तयार
५	ऑगस्ट पहिला सप्ताह	विविध कार्यसमित्यांची पुनर्रचना करून वेगवेगळ्या विभागाच्या कामकाजाचे वार्षिक नियोजन करणे.
६	ऑगस्ट पहिला सप्ताह	अंतिम वेळापत्रक तयार करणे.
७	ऑगस्ट पहिला सप्ताह	वरिष्ठ / कनिष्ठ प्रथम वर्ष विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ आयोजित करणे.
८	ऑगस्ट पहिला सप्ताह	गुणवत्ताधारक विद्यार्थी मार्गदर्शन कक्ष व स्पर्धापरीक्षा मार्गदर्शन वर्ग सुरू करणे.
९	ऑगस्ट द्वितीय सप्ताह	विद्यार्थी प्रतिनिधी निवड
१०	६ ऑगस्ट	हिरोशिमा दिन
११	९ ऑगस्ट	ग्रंथालय दिन / क्रांतीदिन
१२	१२ ऑगस्ट	एन. एस. एस. व एन. सी. सी. यांच्यावतीने महाविद्यालयाच्या परिसरात स्वच्छता अभियान राबविणे.
१३	१५ ऑगस्ट	स्वातंत्र्यदिन समारंभ
१४	ऑगस्ट चौथा सप्ताह	गुणगौरव समारंभ आयोजन
१५	सप्टेंबर प्रथम सप्ताह	यशोधन भिक्तीपत्रिका प्रथम अंक प्रकाशन
१६	५ सप्टेंबर	शिक्षक दिन व साक्षरता दिन
१७	सप्टेंबर दुसरा सप्ताह	विविध वाङ्मय मंडळांचे उद्घाटन
१८	सप्टेंबर तिसरा सप्ताह	हिंदी दिन सप्ताह
१९	२४ सप्टेंबर	राष्ट्रीय सेवा योजना दिना निमित्त दत्तक खेड्यात एकदिवसाचे श्रमसंस्कार शिबीर
२०	सप्टेंबर अखेरचा सप्ताह	विद्यार्थिनींच्यासाठी आरोग्य विषयक कार्यशाळा आयोजन
२१	२ ऑक्टोबर	म. गांधी जयंती: स्वच्छता अभियान
२२	१५ ऑक्टोबर	वाचन प्रेरणा सप्ताह
२३	ऑक्टोबर तिसरा सप्ताह	वरीष्ठ कनिष्ठ विभाग सहामाही परीक्षा, दुसऱ्या सत्राच्या सुरुवातीच्या वार्षिक क्रीडा घेण्यासंबंधी तयारी करणे.

प्रथम सत्र समाप्ती

दुसरे सत्र

अ.नं.	नियोजित तारीख	तपशील
१)	नोव्हेंबर द्वितीय/तृतीय सप्ताह	द्वितीय सत्र आरंभ, वार्षिक क्रीडा स्पर्धा आयोजन
२)	२८ नोव्हेंबर	म. जोतिराव फुले स्मृतिदिन
३)	डिसेंबर द्वितीय सप्ताह	भूगोल विभाग व इतर सहलीचे आयोजन
४)	१९ डिसेंबर	वक्तृत्व स्पर्धा
५)	२३ डिसेंबर	शिक्षणप्रेमी वाय. डी. माने (आण्णा) यांचा जन्मदिवस
६)	डिसेंबर चौथा सप्ताह	रक्तदान शिबिर
७)	२४ डिसेंबर	सांस्कृतिक कार्यक्रम
८)	३ जानेवारी	ग्राहक दिन
९)	१२ जानेवारी	सावित्रीबाई फुले जयंती
१०)	जानेवारी प्रथम सप्ताह	युवा दिन/राजमाता जिजाऊ जयंती
११)	जानेवारी द्वितीय सप्ताह	राष्ट्रीय सेवा योजना श्रमसंस्कार शिबीर
१२)	जानेवारी तिसरा सप्ताह	वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ
१३)	२३ जानेवारी	कनिष्ठ विभाग १२ वी पूर्व परीक्षा
१४)	२६ जानेवारी	नेताजी सुभाषचंद्र बोस जयंती
१५)	फेब्रुवारी प्रथम सप्ताह	प्रजासत्ताक दिन
१६)	१९ फेब्रुवारी	१२ वी बोर्ड प्रात्यक्षिक परीक्षा
१७)	२७ फेब्रुवारी	छ. शिवाजी महाराज जयंती
१८)	फेब्रुवारी तिसरा सप्ताह	मराठी राजभाषा दिन
१९)	२८ फेब्रुवारी	१२ वी बोर्ड लेखी परीक्षा
२०)	८ मार्च	विज्ञान दिन
२१)	१२ मार्च	आंतरराष्ट्रीय महिला दिन
२२)	मार्च चौथा सप्ताह	यशवंतराव चव्हाण जयंती
२३)	१९ मार्च	११ वी वार्षिक परीक्षा
२४)	एप्रिल	शिक्षणप्रेमी वाय. डी. माने (आण्णा) स्मृतीदिन
२५)		१२ वी वासंतिक वर्ग व विद्यापीठीय परीक्षा

२४)	११ एप्रिल	महात्मा फुले जयंती
२५)	१४ एप्रिल	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती
२६)	३० एप्रिल	द्वितीय सत्र व शैक्षणिक वर्ष समाप्ती
२७)	१ मे	महाराष्ट्र दिन

टीप :- वरील दिनदर्शिकेमध्ये मा. प्राचार्यांच्या सूचनेप्रमाणे बदल होऊ शकतो.

कोणास कशासाठी भेटावे

१. कला शाखा प्रवेश	बी. ए. भाग १	प्रा. डॉ. नीला जोशी प्रा. हसीना मालदार प्रा. डॉ. आदिनाथ गाडे डॉ. संतोष जेठीथोर डॉ. धनाजी पाटील डॉ. श्रीनिवास पाटील
	बी. ए. भाग २	सर्व विभाग प्रमुख
	बी. ए. भाग ३	सर्व विभाग प्रमुख
	एम. ए.	हिंदी - प्रा. मालदार
ब. वाणिज्य शाखा प्रवेश	बी. कॉम. भाग १ बी. कॉम. भाग २ बी. कॉम. भाग ३	प्रा. सर्जेराव नलवडे प्रा. प्रदीप काळूगडे प्रा. अंजली पाटील
	एम. कॉम.	प्रा. मोगणे
१. विज्ञान शाखा प्रवेश	बी. एस्सी. भाग १	प्रा. तौसिफ नदाफ
	बी. एस्सी. भाग २	प्रा. योगिता खाडे
	बी. एस्सी. भाग ३	प्रा. पार्वती शिंगे
ड. व्यावसायिक अभ्यासक्रम प्रवेश	बी. सी. ए.	प्रा. संध्या सावंत प्रा. श्रीविजय चव्हाण प्रा. रोहिणी चौगले
इ. प्रवेश मंजूरी व दैनंदिन काम प्रवेश	१. डॉ. संतोष जेठीथोर (कला) २. प्रा. नदाफ (विज्ञान) ३. प्रा. नलवडे (वाणिज्य)	
१) सर्व प्रवेश प्रक्रियेसाठी प्रशासकीय कर्मचारी (प्रवेश फी भरून घेणे व प्रवेश फॉर्म जमा करून घेणे)	श्रीमती शिल्पा जाधव (कला व वाणिज्य) श्रीमती शुब्धा पाटील (विज्ञान) श्री. चंदू कासोटे (बी.सी.ए)	
२) एन. एस. एस. ३) एन.सी.सी. ४) शिष्यवृत्ती विभाग	डॉ. धनाजी पाटील कॅप्टन डॉ. संतोष जेठीथोर प्रा. सचिन कांबळे	
५) कार्यालयीन माहिती अधिकारी ६) अपिलीय अधिकारी	श्री. बी. एस. पुंडे प्राचार्य डॉ. एन. एल. कदम	

टीप : प्रवेश प्रक्रियेकरिता शैक्षणिक कागदपत्रांच्या सत्यप्रतीसाठी (True copy) महाविद्यालयाचा शिक्का घेणे गरजेचे नाही. झेरॉक्स कॉपी वरती स्वतःची स्वाक्षरी(Self-Attested) करावी.

हे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांसाठी काय करते ?

- * समृद्ध व अद्यावत ग्रंथालयाची व अभ्यासिकेची सोय.
- * हुशार विद्यार्थ्यांना वर्षभर घरी अभ्यासासाठी पुस्तक संच देण्याची सोय.
- * विविध विषयांच्या नामवंत प्राध्यापकांचे व्यक्तिगत मार्गदर्शन
- * विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता वाढावी व परीक्षेतील टक्केवारी सुधारण्यासाठी जादा तास घेतले जातात.
- * विद्यार्थी मदतनिधी (Student's Aid), फंडातून काही गरीब, होतकरू विद्यार्थ्यांना योग्य ती आर्थिक मदत दिली जाते.
- * एन. सी. सी. व एन. एस. एस. द्वारे शिस्त व सेवाभावी वृत्तीची जोपासना
- * क्रीडा, कला, वक्तृत्व, लेखन आणि अभिनय यात प्राविण्य संपादन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांसाठी योग्य ते मार्गदर्शन
- * स्पर्धा परीक्षांमध्ये विद्यार्थी यशस्वी व्हावेत म्हणून त्यांना मार्गदर्शन केले जाते.
- * संगणक प्रशिक्षणाची सोय.
- * व्यवसायाभिमुख कोर्सेस
- * विद्यार्थ्यांसाठी इंटरनेट सुविधा
- * सुसज्ज प्रयोगशाळा

विद्यार्थी व पालकांना महत्वाच्या सूचना

- * १५ जून पासून महाविद्यालयाचे सर्व वर्ग नियमितपणे सुरू होतील याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
- * पालकांनी वेळोवेळी महाविद्यालयामध्ये येऊन आपल्या पाल्याच्या प्रगतीविषयी चौकशी करावी.
- * महाविद्यालयाने पाल्याच्या संदर्भात केलेल्या पत्रव्यवहारानुसार पालकांनी महाविद्यालयाशी संपर्क साधणे आवश्यक आहे.
- * विद्यार्थ्यांनी फी सवलतीसंबंधी सर्व कागदपत्रे महाविद्यालयामध्ये वेळेत दिली पाहिजेत. संबंधीत कागदपत्रे उशिरा दिल्याने होणाऱ्या नुकसानीस महाविद्यालय जबाबदार राहणार नाही.
- * प्रवेश अर्जासोबत ओळखपत्रासाठी फोटो देणे जरूरीचे आहे.
- * प्रवेशासंबंधी कोणत्याही (विशेषतः मागासवर्गीय) विद्यार्थ्यांची / पालकांची काही तक्रार असल्यास ती लेखी स्वरूपात महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांकडे नोंदवावी.
- * विद्यार्थ्यांनी प्रवेश अर्ज भरण्यापूर्वी माहितीपुस्तक काळजीपूर्वक वाचणे आवश्यक आहे.

प्रा. डॉ. एन. एल. कदम

प्राचार्य, डी. आर. माने महाविद्यालय, कागल.

D.R.Mane Mahavidyalaya, kagal
Fee Structure
B.A., B.Com Part-I,II,III (Grantable)
2025-26

This Fee is approved by Shivaji University, Kolhapur

Sr.No	Particulars	B.A., B.Com Part-I	B.A., B.Com Part-I	B.Com Part-I	B.A., B.Com Part-II	B.A., B.Com Part-II	B.Com Part-II	B.A., B.Com Part-III	B.A., B.Com Part-III
		EBC	Paying	Non Grant	EBC	Paying	Non Grant	EBC	Paying
1	Admission Fee	0	10	10	0	10	10	0	10
2	Tution Fee	0	800	2750	0	800	3000	0	800
3	Library Fee	100	100	100	100	100	100	100	100
4	Gymkhana Fee	150	150	150	150	150	150	150	150
5	Student Aid Fee	25	25	25	25	25	25	25	25
6	College Exam Fee	100	100	100	100	100	100	100	100
7	Cultural Activities	200	200	200	200	200	200	200	200
8	Magazine Fee	100	100	100	100	100	100	100	100
9	Indentity Card	50	50	50	50	50	50	50	50
10	Y.M. Nidhi	75	75	75	75	75	75	75	75
11	Pro-Rata	50	50	50	50	50	50	50	50
12	Vikas Nidhi	150	150	150	150	150	150	150	150
13	Ashwamedh	36	36	36	36	36	36	36	36
14	Eligibility Fee	150	150	150	0	0	0	0	0
15	Emergency Fund	10	10	10	10	10	10	10	10
16	Student/Parents Insurance	100	100	100	100	100	100	100	100
17	Lead College	25	25	25	25	25	25	25	25
18	E-Seva Shulk	50	50	50	50	50	50	50	50
20	Self Finance Unit (N.S.S)	10	10	10	10	10	10	10	10
21	Environment Fee	0	0	0	250	250	250	0	0
22	Medical Aids (S.U.)	20	20	20	20	20	20	20	20
23	Youth Hostel Fee (S.U.)	50	50	50	50	50	50	50	50
24	Jubilee Fund (S.U.)	25	25	25	25	25	25	25	25
25	Avishkar Fee (S.U.)	10	10	10	10	10	10	10	10
26	Internet Fee (S.U.)	25	25	25	25	25	25	25	25
	Total Rs.	1511	2321	4271	1611	2421	4621	1361	2171

D.R.Mane Mahavidyalaya, kagal

Fee Structure
B.Sc.Department
2025-26

This Fee is approved by Shivaji University, Kolhapur

<i>Sr.No.</i>	<i>Particulars</i>	<i>Part-I</i>	<i>Part-II</i>	<i>Part-III</i>
1	Admission Fee	10	10	10
2	Non Grantable Tution Fee	13750	13750	13750
3	Library Fee	100	100	100
4	Gymkhana Fee	150	150	150
5	Student Aid Fee	25	25	25
6	College Exam Fee	100	100	100
7	Cultural Activities Fee	200	200	200
8	Magazine Fee	100	100	100
9	Indentity Card Fee	50	50	50
10	Y.M. Nidhi Fee	75	75	75
11	Pro-Rata Fee	50	50	50
12	Vikas Nidhi Fee	150	150	150
13	Ashwamedh Fee	36	36	36
14	Eligibility Fee	150	0	0
15	Emergency Fund Fee	10	10	10
16	Student/Parents Insurance Fee	100	100	100
17	Lead College Fee	25	25	25
18	E-Seva Shulk Fee	50	50	50
19	Laboratory Fee	150	150	150
20	Self Finance Unit (N.S.S) Fee	10	10	10
21	Environment Fee	0	250	0
22	Medical Aids (S U) Fee	20	20	20
23	Youth Hostel Fee (S.U.) Fee	50	50	50
24	Jubilee Fund (S.U.) Fee	25	25	25
25	Avishkar Fee (S.U.)	10	10	10
26	Internet Fee (S.U.)	25	25	25
	Total Rs.	15421	15521	15271

The Kagal Education Society's
D. R. MANE MAHAVIDYALAYA, KAGAL

B. C. A. - (BACHELOR OF COMPUTER APPLICATION)

Non.Grantable

FEE CHART 2025-26

Sr.No.	Particulars	B C A -Ist	B C A - IIInd	B C A -IIIrd
		Amt.Rs	Amt.Rs	Amt.Rs
1	Admission Fee	10	10	10
2	Non Grantable Tuition Fee	18,000	18,000	18,000
3	Library Fee	250	250	250
4	Journal & Stationery Fee	500	500	500
5	Gymkhana Fee	150	150	150
6	College Exam Fee	100	100	100
7	Student Aid Fund Fee	25	25	25
8	Cultural Activities Fee	200	200	200
9	Magazine Fee	100	100	100
10	Identity Card Fee	50	50	50
11	Y. M. Nidhi (Youth Festival Fee)	75	75	75
12	Pro-Rata Fee	50	50	50
13	Vikas Nidhi Fee	150	150	150
14	Ashwamedh Fee	36	36	36
15	Eligibility Fee	300	0	0
16	Emergency Fund Fee	10	10	10
17	Student/Parents Insurance Fee	100	100	100
18	Lead College Fee	25	25	25
19	E-Seva Shulk Fee	50	50	50
20	Environment Fee	0	250	0
21	Self Finance Unit (NSS) Fee	10	10	10
22	Medicall Aids(SU) Fee	20	20	20
23	Youth Hostel Fee (S.U.) Fee	50	50	50
24	Jubilee Fund Fee	25	25	25
25	Avishkar Fee	10	10	10
26	Internet Fee (S.U.)	25	25	25
	Total Rs.	20,321	20,271	20,021

D.R.MANE MAHAVIDYALA, KAGAL
Fee Structure
M.Com/M.A. (P.G. Department)
2025-26

This Fee is approved by Shivaji University, Kolhapur

<i>Sr.No.</i>	<i>Particulars</i>	<i>Part-I</i>	<i>Part-II</i>
1	Admission Fee	10	10
2	Non Grantable Tution Fee	3600	3600
3	Library Fee	100	100
4	Gymkhana Fee	150	150
5	Student Aid Fee	25	25
6	College Exam Fee	100	100
7	Cultural Activities Fee	200	200
8	Magazine Fee	100	100
9	Indentity Card Fee	50	50
10	Y.M. Nidhi (Youth Festival Fee)	75	75
11	Pro-Rata Fee	50	50
12	Vikas Nidhi Fee	150	150
13	Ashwamedh Fee	36	36
14	Eligibility Fee	150	0
15	Emergency Fund Fee	10	10
16	Student/Parents Insurance Fee	100	100
17	Lead College Fee	25	25
18	E-Seva Shulk Fee	50	50
19	P.G.Registration Fee	60	0
20	Self Finance Unit (N.S.S) Fee	10	10
21	Medical Aids (SU) Fee	20	20
22	Youth Hostel Fee (S.U.) Fee	50	50
23	Jubilee Fund Fee (S.U.)	25	25
24	Avishkar Fee (S.U.)	10	10
25	Internet Fee (S.U.)	25	25
	Total Rs.	5181	4971

- टिप : १) शासन व विद्यापीठ यांच्या आदेशामध्ये बदल झाल्यास नविन फी प्रमाणे फी आकारली जाईल.
 २) प्रवेशावेळी COC ची १००० रु. फी आकारली जाईल.

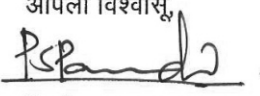
शिवाजी विद्यापीठाशी संलग्नीत असणाऱ्या महाविद्यालयाच्या
सन २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षात शिवाजी विद्यापीठामार्फत
विद्यार्थ्यांसाठी राबवत असलेल्या सर्व योजनांची माहिती

महादोय / महोदया,

उपरोक्त विषयास अनुसरून आपणास आदेशान्वये कळविण्यात येते की, सन २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षापासून शिवाजी विद्यापीठाशी संलग्नीत असणाऱ्या सर्व महाविद्यालयाच्या प्रवेश पत्रिकेमध्ये (Prospectus) शिवाजी विद्यापीठामार्फत विद्यार्थ्यांसाठी राबवत असलेल्या खालील सर्व योजनांच्या माहितीची लिंक व QR Code यांचा समावेश करणेत यावा.

१. शिवाजी विद्यापीठ प्रास्ताहनपर क्रिडा शिष्यवृत्ती योजना
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/dptsports/2025/March/12-mar/sports-scholarship.pdf>
 २. कल्याण निधी योजना.
लिंक :- https://www.unishivaji.ac.in/uploads/student/2023/Kalyan%20Nidhi%202022_All.pdf
 ३. वैद्यकीय अपघात मदत निधी योजना.
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/student/2021/Student%20Accident%20Scheme.pdf>
 ४. Research Sensitization Scheme
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/admission/2022/award%20Scholarship%20Prize%20information/RESEARCH%20SENSITIZATION/F%20RESEARCH%20SENSITIZATION.pdf>
 ५. शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा (सन्मान चिन्हे व व्यक्तीगत पारितोषिके)
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/bcud/2024/APRIL/PG-SEMINAR/महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा 2023-2024.pdf>
 ६. Baroda Achievers Award
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/admission/2024/september/PG-Admission/2-sept/Baroda%20Prize%202024.pdf>
 ७. दि प्रेसिडेंट ऑफ इंडिया मेडल फॉर जनरल प्रोफिशियंसी, शिवाजी विद्यापीठ.
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/admission/2024/JUNE/1106/2024%20-2025%20President%20of%20India%20award.pdf>
 ८. शिवाजी विद्यापीठ मेरिट स्कॉलरशिप
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/admission/2022/award%20Scholarship%20Prize%20information/SHIVAJI%20UNIVERSITY%20MERIT%20SCHOLARSHIP/A%20SHIVAJI%20UNIVERSITY%20MERIT%20SCHOLARSHIP.pdf>
 ९. Main Reading Room Facility for students of UPSC,NET/SET/&CA/CS/ICWA Banking.
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/library/Membership/Main%20Reading%20Application%20Format%20NEW.pdf>
 १०. Walk in Users/Reference Facility.
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/library/Membership-and-Reading-Facilities>
 ११. युवक महोत्सव.
लिंक :- <https://www.unishivaji.ac.in/uploads/student/2024/August/DSW-Dept/22-aug/youthfestival%2024-25.pdf>
- तसेच उपरोक्त सर्व योजनांची माहिती एकत्रितरित्या वरील QR Code मध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या आहेत.

कळावे,

आपला विश्वासू,

डॉ. पी. एस. पांडव
उपकुलसचिव
संलग्नता टी-२ विभाग